

1 Wobec jakiego podmiotu można wszcząć postępowanie upadłościowe?

W Bułgarii nie przyjęto odrębnej ustawy regulującej postępowanie upadłościowe. Przepisy ogólne regulujące kwestie związane z upadłością zostały ustanowione w rozdziale ustawy o obrocie handlowym poświęconym upadłości, zaś upadłość banków i zakładów ubezpieczeń regulują przepisy szczególne zawarte w ustawie o upadłości banków i w kodeksie ubezpieczeń.

Postępowanie upadłościowe wszczyna się wobec niewypłacalnych przedsiębiorców. Postępowanie upadłościowe wszczyna się również wobec nadmiernie zadłużonych spółek z ograniczoną odpowiedzialnością, spółek akcyjnych lub spółek komandytowo-akcyjnych.

Postępowanie upadłościowe może również zostać wszczęte wobec osoby ukrywającej działalność gospodarczą za pośrednictwem niewypłacalnego dłużnika. Przyjmuje się, że z chwilą wszczęcia postępowania upadłościowego wobec spółki handlowej jednocześnie wszczyna się postępowanie upadłościowe wobec jej wspólnika ponoszącego nieograniczoną odpowiedzialność.

Postępowanie upadłościowe wszczyna się również wobec osób prowadzących jednoosobową działalność gospodarczą, które zmarły lub zostały wykreślone z rejestru działalności gospodarczej, jeżeli w chwili śmierci lub wykreślenia z rejestru były one niewypłacalne. Postępowanie upadłościowe wszczyna się również wobec wspólnika ponoszącego nieograniczoną odpowiedzialność, nawet jeżeli taki wspólnik zmarł lub został wykreślony z rejestru działalności gospodarczej. Wniosek o wszczęcie postępowania upadłościowego można złożyć w terminie roku od dnia śmierci dłużnika lub od dnia wykreślenia dłużnika z rejestru działalności gospodarczej.

Postępowanie upadłościowe wszczyna się również wobec niewypłacalnych spółek w likwidacji. Postępowanie upadłościowe wobec banków i zakładów ubezpieczeń regulują przepisy i procedury ustanowione w odrębnej ustawie.

Kwestie związane z niewypłacalnością przedsiębiorcy będącego podmiotem publicznym korzystającym z monopolu państwowego lub przedsiębiorstwa ustanowionego na mocy ustawy szczególnej regulują odrębne przepisy. Wobec przedsiębiorcy będącego podmiotem publicznym korzystającym z monopolu państwowego ani przedsiębiorcy ustanowionego na mocy ustawy szczególnej nie można wszcząć postępowania upadłościowego.

W bułgarskim prawie krajowym nie ustanowiono żadnych przepisów regulujących kwestie związane z prowadzeniem postępowania upadłościowego wobec osób fizycznych innych niż osoby fizyczne prowadzące jednoosobową działalność gospodarczą.

Bułgarski sąd może wszcząć wtórne postępowanie upadłościowe wobec przedsiębiorcy, w przypadku którego sąd zagraniczny ogłosił upadłość, jeżeli posiada on znaczny majątek w Bułgarii.

2 Jakie przesłanki muszą zostać spełnione, aby można było wszcząć postępowanie upadłościowe?

Wszczęcie postępowania upadłościowego wobec dowolnego przedsiębiorcy wymaga spełnienia następujących warunków:

1) Dłużnik musi być przedsiębiorcą.

Postępowanie upadłościowe może zostać wszczęte nie tylko wobec przedsiębiorcy, ale również wobec osoby ukrywającej działalność gospodarczą za pośrednictwem niewypłacalnego dłużnika, wobec wspólnika ponoszącego nieograniczoną odpowiedzialność, nawet jeżeli wspólnik ten zmarł lub został wykreślony z rejestru działalności gospodarczej, a także wobec osoby fizycznej prowadzącej jednoosobową działalność gospodarczą, która zmarła lub została wykreślona z rejestru działalności gospodarczej.

Zgodnie z przepisami art. 612 ustawy o obrocie handlowym postępowania upadłościowego nie można wszcząć wobec podmiotu publicznego korzystającego z monopolu państwowego lub ustanowionego na mocy ustawy szczególnej.

2) Wniosek musi zostać złożony przez jedną z osób, o których mowa w art. 625 i art. 742 ust. 2 ustawy o obrocie handlowym, mianowicie: dłużnika, likwidatora lub wierzyciela dłużnika w przypadku transakcji handlowej, Krajowy Urząd Skarbowy (w przypadku zadłużenia z tytułu zobowiązań publicznoprawnych wobec Skarbu Państwa lub gmin z tytułu działalności gospodarczej prowadzonej przez dłużnika lub w przypadku zadłużenia z tytułu prywatnoprawnych wierzytelności państwa), Agencję Wykonawczą Generalnego Inspektoratu Pracy (w przypadku gdy zobowiązania do zapłaty wynagrodzeń co najmniej jednej trzeciej pracowników stały się wymagalne i pozostają niewy wykonane przez ponad dwa miesiące) lub przez członka organu zarządzającego spółki (w przypadku nadmiernego zadłużenia).

Dłużnik, który stał się niewypłacalny lub nadmiernie zadłużony, musi w ciągu 30 dni wystąpić z wnioskiem o udzielenie zgody na wszczęcie postępowania upadłościowego. W przypadku osób fizycznych prowadzących jednoosobową działalność gospodarczą wniosek może złożyć sam dłużnik lub jego następca prawny. Jeżeli dłużnik jest spółką handlową, wniosek składa organ zarządzający, wspólnik ponoszący nieograniczoną odpowiedzialność, przedstawiciel spółki lub wyznaczony przez sąd likwidator. W takim przypadku do wniosku należy załączyć następujące dokumenty:

kopię ostatniego rocznego sprawozdania finansowego poświadczonego przez biegłego rewidenta oraz kopię bilansu według stanu na dzień złożenia wniosku, jeżeli przedsiębiorca jest prawnie zobowiązany do przedstawiania sprawozdań finansowych i bilansów;

zestawienie i opis aktywów i pasywów według stanu na dzień złożenia wniosku;

wykaz wierzycieli wraz z ich danymi adresowymi i informacjami o rodzaju i kwocie ich wierzytelności oraz o sposobie zabezpieczenia tych wierzytelności;

wykaz składników majątku osobistego i wspólnego osób fizycznych prowadzących jednoosobową działalność gospodarczą i wspólników ponoszących nieograniczoną odpowiedzialność;

dowody potwierdzające, że Krajowy Urząd Skarbowy został powiadomiony o wszczęciu postępowania upadłościowego;

wyrażnie udzielone pełnomocnictwo, jeżeli wniosek składa pełnomocnik.

Jeżeli wniosek składa wierzyciel lub Agencja Wykonawcza Generalnego Inspektoratu Pracy, wszystkie dostępne dowody na poparcie roszczenia wierzyciela i domniemanej niewypłacalności dłużnika muszą zostać załączone do wniosku. Dodatkowo wierzyciel musi załączyć potwierdzenie wniesienia opłaty skarbowej i dowody potwierdzające, że Krajowy Urząd Skarbowy został powiadomiony o wszczęciu postępowania upadłościowego.

3) Warunki wymagalności wierzytelności:

zobowiązanie pieniężne dłużnika dotyczące transakcji handlowej lub wynikające z takiej transakcji, uwzględniając kwestie związane z prawidłowością, zrealizowaniem, niezrealizowaniem, zakończeniem, unieważnieniem i anulowaniem tej transakcji lub uchyleniem jej skutków;

zobowiązanie publicznoprawne wobec państwa lub gmin z tytułu działalności gospodarczej prowadzonej przez dłużnika;

lub zadłużenia z tytułu prywatnoprawnych wierzytelności państwa;

zobowiązania do zapłaty wynagrodzeń co najmniej jednej trzeciej pracowników, które pozostają niewypelnione przez ponad dwa miesiące.

„Transakcja handlowa” oznacza transakcję zawartą przez przedsiębiorcę w związku z prowadzoną przez niego działalnością, uwzględniając transakcje wymienione w art. 1 ust. 1 ustawy o obrocie handlowym (zakup towarów lub innych produktów w celu ich odsprzedaży w ich formie oryginalnej albo w formie przetworzonej lub gotowej; sprzedaż towarów wyprodukowanych we własnym zakresie; zakup papierów wartościowych w celu ich odsprzedaży; przedstawicielstwo handlowe i usługi brokerskie; transakcje prowizyjne, spedycyjne i transportowe; transakcje ubezpieczeniowe; transakcje bankowe i walutowe; transakcje związane z weksłami własnymi, weksłami trasowanymi i czekami; operacje magazynowe; operacje związane z udzielaniem licencji; kontrolę produktów; operacje związane z własnością intelektualną; usługi hotelarskie, turystyczne, reklamowe, informacyjne, produkcje sceniczne i rozrywkowe oraz inne usługi; zakup, budowę lub wyposażenie nieruchomości na potrzeby sprzedaży lub najmu), niezależnie od funkcji osób realizujących te transakcje. W przypadku wątpliwości uznaje się, że transakcja przeprowadzona przez przedsiębiorcę jest powiązana z jego działalnością. Poszczególne rodzaje zobowiązań publicznoprawnych wobec państwa i gmin są określone w art. 162 ust. 2 kodeksu procedur podatkowych i ubezpieczeń społecznych. Są one następujące:

podatki, w tym akcyza i cła, obowiązkowe składki na ubezpieczenie społeczne i inne składki, które należy odprowadzać do budżetu państwa;

inne zobowiązania, których podstawę i wysokość regulują obowiązujące przepisy;

opłaty skarbowe i gminne ustanowione na mocy ustawy;

wydatki na ubezpieczenie społeczne ponoszone w sposób niezgodny z wymogami ustanowionymi na mocy ustawy;

równowartość finansowa mienia zajętego na rzecz państwa, grzywny i kary pieniężne oraz gotówka skonfiskowana i zajęta na rzecz państwa;

dlugi powstałe w rezultacie zasądzenia wypłaty środków pieniężnych na rzecz Skarbu Państwa lub gmin na mocy prawomocnych postanowień, wyroków i nakazów sądów, jak również decyzji Komisji Europejskiej nakazujących odzyskanie pomocy państwa przyznanej niezgodnie z prawem;

dlugi powstałe w wyniku wydania postanowień o nałożeniu kary (наказателни постановления);

kwoty nienależnie pobrane lub nienależnie wypłacone, jak również kwoty uzyskane lub wykorzystane niezgodnie z prawem w ramach projektów współfinansowanych z przedakcesyjnych instrumentów finansowych, programów operacyjnych, funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności Unii Europejskiej, Europejskiego Funduszu Rolnego, Europejskiego Funduszu Rybackiego, instrumentu finansowego Schengen i instrumentu przejściowego, uwzględniając powiązane współfinansowanie krajowe, podlegające odzyskaniu na podstawie decyzji administracyjnej, a także grzywny i inne kary pieniężne przewidziane w prawie krajowym i prawie Unii Europejskiej;

odsetki od powyższych wierzytelności.

Wierzytelności publiczne obejmują wierzytelności, które muszą zostać wpłacone do budżetu Unii Europejskiej na mocy decyzji Komisji Europejskiej, Rady Unii Europejskiej, Trybunału Sprawiedliwości i Europejskiego Banku Centralnego nakładających zobowiązania pieniężne podlegające wykonaniu na mocy art. 256 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską oraz wierzytelności państw członkowskich Unii Europejskiej podlegające egzekucji na podstawie prawomocnych decyzji o konfiskacie lub zajęciu środków pieniężnych lub ekwiwalentu pieniężnego skonfiskowanego lub zajętego mienia, a także decyzji o wykonaniu kar pieniężnych nałożonych w innych państwach członkowskich Unii Europejskiej, jeżeli są one uznawane i podlegają wykonaniu w Bułgarii. Niezależnie od tego, czy dana wierzytelność powstała w wyniku transakcji handlowej, czy też na mocy przepisów prawa publicznego, należy ustalić prawidłowość i istnienie transakcji w dniu wydania przez sąd postanowienia w przedmiocie wniosku o wszczęcie postępowania upadłościowego.

4) Postępowania upadłościowe wszczyna się wobec niewypłacalnych przedsiębiorców. Postępowanie upadłościowe wszczyna się również wobec nadmiernie zadłużonych spółek z ograniczoną odpowiedzialnością, spółek akcyjnych lub spółek komandytowo-akcyjnych. Niewypłacalność i nadmierne zadłużenie to obiektywne okoliczności faktyczne, których definicję prawną zawiera ustawa o obrocie handlowym.

Przedsiębiorca jest niewypłacalny, jeżeli nie jest w stanie spłacić:

spoczywającego na nim wymagalnego zobowiązania pieniężnego dotyczącego transakcji handlowej lub wynikającego z takiej transakcji, uwzględniając kwestie związane z prawidłowością, zrealizowaniem, niezrealizowaniem, zakończeniem, unieważnieniem i anulowaniem tej transakcji lub uchyleniem jej skutków;

zobowiązania publicznoprawnego wobec państwa i gmin z tytułu działalności gospodarczej prowadzonej przez przedsiębiorcę;

zobowiązania w postaci prywatnoprawnych wierzytelności państwa

zobowiązania do zapłaty wynagrodzeń co najmniej jednej trzeciej pracowników, które pozostają niewypelnione przez ponad dwa miesiące.

Przedsiębiorcę uznaje się za niezdolnego do spłaty należnego długu w postaci określonej w pierwszym przypadku, jeżeli przed złożeniem wniosku o wszczęcie postępowania upadłościowego przedsiębiorca nie wywiązał się z obowiązku przedłożenia sprawozdań finansowych w ciągu ostatnich trzech lat od daty wpisania go do rejestru działalności gospodarczej.

Dłużnika uznaje się za niewypłacalnego, jeżeli wstrzymał realizowanie płatności. Przyjmuje się, że dłużnik wstrzymał realizowanie płatności, jeżeli całkowicie lub częściowo zaprzestał spłacania zadłużenia wobec określonych wierzycieli. Domniemanie niewypłacalności istnieje również wówczas, gdy w toku postępowania egzekucyjnego wszczętego na podstawie prawomocnego postanowienia uzyskanego przez wierzyciela, który złożył wniosek o wszczęcie postępowania upadłościowego, dług nie zostanie w całości albo w części spłacony w terminie 6 miesięcy od dnia otrzymania przez dłużnika wezwania lub zawiadomienia dotyczącego dobrowolnej spłaty zadłużenia.

Przedsiębiorstwo uznaje się za nadmiernie zadłużone w przypadku, gdy jego aktywa są niewystarczające do pokrycia spoczywających na nim zobowiązań.

5) Trudności dłużnika nie mają charakteru przejściowego, a sytuacja niewypłacalności lub nadmiernego zadłużenia jest obiektywna i trwała.

W sprawach upadłościowych sądem właściwym jest sąd okręgowy właściwy dla miejsca, w którym przedsiębiorca ma siedzibę w chwili złożenia wniosku o wszczęcie postępowania upadłościowego. Wniosek o wszczęcie postępowania upadłościowego złożony przez dłużnika lub likwidatora jest rozpatrywany przez sąd niezwłocznie na posiedzeniu zamkniętym, a w rejestrze działalności gospodarczej zamieszcza się stosowny wpis. Wniosek o wszczęcie postępowania upadłościowego wniesiony przez wierzyciela jest rozpoznawany na posiedzeniu zamkniętym wyznaczonym najpóźniej w terminie 14 dni od dnia wniesienia wniosku z udziałem wierzyciela i dłużnika wezwanych przez sąd. Sąd zawiesza postępowanie upadłościowe wszczęte na wniosek dłużnika lub likwidatora, jeżeli przed wydaniem orzeczenia w sprawie wierzyciel wystąpi z wnioskiem o wszczęcie postępowania upadłościowego. Do chwili zakończenia pierwszej rozprawy w postępowaniu wszczętym na wniosek wierzyciela pozostali wierzyciele mogą występować w charakterze stron, zgłaszać zastrzeżenia i przedstawiać dowody z dokumentów. W dniu wpłynięcia wniosku sąd opatruje go sygnaturą sprawy i wyznacza termin na jego rozpoznanie. Termin ten nie może przekraczać trzech miesięcy.

Przed rozpoznaniem wniosku sąd upadłościowy może – na wniosek wierzyciela lub z urzędu i jeżeli jest to konieczne do zabezpieczenia majątku dłużnika – nakazać zastosowanie następujących środków zapobiegawczych lub środków służących zabezpieczeniu interesu prawnego:

wyznaczenie syndyka tymczasowego;

zezwolenie na zabezpieczenie w drodze zajęcia rzeczy ruchomej (заноп), zajęcia nieruchomości (възбрана) lub innych środków służących zabezpieczeniu interesu prawnego;

zawieszenie postępowania egzekucyjnego z majątku dłużnika, z wyjątkiem postępowania egzekucyjnego wszczętego zgodnie z przepisami kodeksu procedur podatkowych i ubezpieczeń społecznych;

zezwoleń na zastosowanie środków przewidzianych prawem w celu zabezpieczenia dostępnego majątku dłużnika; opieczętownienie pomieszczeń, wyposażenia, pojazdów itp., w których przechowywany jest majątek dłużnika, z wyjątkiem pomieszczeń mieszkalnych i innych pomieszczeń niezbędnych do zapewnienia dłużnikowi do prowadzenia działalności lub przechowywania łatwo psujących się towarów. W przypadku gdy wniosek o nałożenie środków składa wierzyciel, sąd udziela zabezpieczenia, jeżeli wniosek wierzyciela jest poparty przekonującymi dowodami z dokumentów lub jeżeli przedstawiono zabezpieczenie w wyznaczonej przez sąd kwocie w celu zrekompensowania dłużnikowi wszelkich strat, gdyby zostało ustalone, że nie jest on niewypłacalny ani nadmiernie zadłużony. Środki służące zabezpieczeniu interesu prawnego przynoszą korzyść wszystkim wierzycielom masy upadłości i mogą zostać uchylone przez sąd, jeżeli nie będą już potrzebne do zabezpieczenia masy upadłości i ochrony praw wierzycieli.

Treść postanowienia w tej sprawie przekazuje się stronie, wobec której zastosowano środki, oraz stronie, która wystąpiła o ich zastosowanie. Postanowienie podlega natychmiastowemu wykonaniu i przysługuje na nie zażalenie w terminie 7 dni od dnia otrzymania zawiadomienia. Wniesienie środka zaskarżenia nie wywiera skutku zawieszającego. Środki służące zabezpieczeniu interesu prawnego uznaje się za uchylone od dnia wydania postanowienia o oddaleniu wniosku o wszczęcie postępowania upadłościowego. Środki służące zabezpieczeniu interesu prawnego obowiązują do dnia wydania postanowienia o wszczęciu postępowania upadłościowego.

Po ustaleniu niewypłacalności lub nadmiernego zadłużenia sąd – postanowieniem, o którym mowa w art. 630 ust. 1 ustawy o obrocie handlowym – orzeka o niewypłacalności lub nadmiernym zadłużeniu dłużnika, wyznacza termin wszczęcia postępowania upadłościowego, wyznacza syndyka tymczasowego, udziela zabezpieczenia w drodze zajęcia rzeczy ruchomej, zajęcia nieruchomości lub innych środków służących zabezpieczeniu interesu prawnego i wyznacza termin pierwszego zgromadzenia wierzycieli najpóźniej w terminie jednego miesiąca od dnia wydania orzeczenia.

Jeżeli jest oczywiste, że dalsze prowadzenie działalności byłoby szkodliwe dla masy upadłości, na wniosek dłużnika lub syndyka, Krajowego Urzędu Skarbowego lub wierzyciela sąd może – postanowieniem, o którym mowa w art. 630 ust. 2 ustawy o obrocie handlowym – ogłosić upadłość dłużnika oraz nakazać mu zaprzestania prowadzenia działalności gospodarczej od dnia wydania postanowienia o wszczęciu postępowania upadłościowego albo od późniejszej daty przypadającej przed upływem terminu na przedstawienie propozycji planu przywracania rentowności. W przypadku wydania postanowienia o wszczęciu postępowania upadłościowego wobec przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjnego sąd nie może nakazać zaprzestania prowadzenia działalności przez takie przedsiębiorstwo do chwili wyznaczenia nowego przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjnego na danym obszarze.

Postanowienie o wszczęciu postępowania upadłościowego jest wiążące dla wszystkich stron.

Po wszczęciu postępowania upadłościowego lub nałożeniu środków zapobiegawczych lub środków służących zabezpieczeniu interesu prawnego przez sąd dłużnik może nadal prowadzić działalność gospodarczą pod nadzorem syndyka i zawierać nowe umowy wyłącznie po uprzednim uzyskaniu zgody syndyka oraz pod warunkiem że będzie nadal przestrzegał środków nałożonych przez sąd w postanowieniu o wszczęciu postępowania upadłościowego. Sąd może pozbawić dłużnika prawa do zarządzania należącymi do niego składnikami majątku i rozporządzania tymi składnikami majątku, przekazując stosowne uprawnienia w tym zakresie syndykowi, jeżeli stwierdzi, że dłużnik działa ze szkodą dla interesów wierzycieli.

Postanowieniem, o którym mowa w art. 631 ustawy o obrocie handlowym, sąd oddali wniosek o wszczęcie postępowania upadłościowego, jeżeli stwierdzi, że trudności dłużnika mają charakter tymczasowy i że posiada on majątek wystarczający do pokrycia swoich zobowiązań bez narażania interesów wierzycieli. Jeżeli dostępny majątek okaże się niewystarczający do pokrycia początkowych kosztów postępowania upadłościowego oraz jeżeli koszty nie zostały pokryte z góry, sąd wydaje postanowienie o niewypłacalności lub nadmiernym zadłużeniu na mocy art. 632 ust. 1 ustawy o obrocie handlowym, wszczyna postępowanie upadłościowe, udziela zabezpieczenia w drodze zajęcia rzeczy ruchomej, zajęcia nieruchomości lub innych środków służących zabezpieczeniu interesu prawnego, nakazuje przedsiębiorstwu zaprzestanie prowadzenia działalności gospodarczej, ogłasza upadłość dłużnika i zawiesza postępowanie bez wydania nakazu wykreślenia przedsiębiorcy z rejestru działalności gospodarczej. Zawieszone postępowanie może zostać podjęte na wniosek dłużnika lub wierzyciela w terminie jednego roku od dnia wpisania postanowienia do rejestru działalności gospodarczej. Postępowanie może zostać podjęte, jeżeli wnioskodawca będzie w stanie wykazać, że dysponuje wystarczającymi środkami, lub jeżeli złoży sumę zapewniającą możliwość pokrycia początkowych kosztów do depozytu sądowego. Jeżeli żadna ze stron nie wystąpi o podjęcie postępowania, sąd kończy postępowanie i nakazuje wykreślenie przedsiębiorcy z rejestru działalności gospodarczej. Taką samą procedurę stosuje się w przypadku, gdy w toku postępowania okaże się, że majątek pozostający do dyspozycji dłużnika jest niewystarczający do pokrycia kosztów postępowania upadłościowego.

Postanowienia wydane na podstawie art. 630 i 632 ustawy o obrocie handlowym można zaskarżyć w terminie 7 dni od daty ich wpisania do rejestru działalności gospodarczej, natomiast postanowienie, na mocy którego sąd oddalił wniosek o wszczęcie postępowania upadłościowego, można zaskarżyć w terminie 7 dni od dnia jego ogłoszenia zgodnie z procedurą przewidzianą w kodeksie postępowania cywilnego. Postanowienie wydane na podstawie art. 630 podlega natychmiastowemu wykonaniu.

Postępowanie upadłościowe uznaje się za wszczęte od dnia wpisania postanowienia wydanego na podstawie art. 630 ust. 1 ustawy o obrocie handlowym do rejestru. W przypadku uchylecia postanowienia o wszczęciu postępowania upadłościowego z dniem wpisania prawomocnego wyroku do rejestru działalności gospodarczej uchyla się zajęcie rzeczy ruchomej i zajęcie nieruchomości; ponadto przywraca się prawa dłużnika i pozbawia się syndyka przyznanych mu uprawnień.

Sąd zatwierdza lub odrzuca plan przywracania rentowności przedsiębiorstwa w drodze specjalnego postanowienia. Po zatwierdzeniu planu przywracania rentowności sąd kończy postępowanie upadłościowe i ustanawia organ nadzorczy wskazany w planie lub wybrany przez zgromadzenie wierzycieli.

Postanowienie podlega zaskarżeniu w terminie 7 dni od dnia jego wpisania do rejestru działalności gospodarczej.

Na mocy postanowienia, o którym mowa w art. 710 ustawy o obrocie handlowym, sąd ogłasza upadłość dłużnika, jeżeli nie zostanie zgłoszony żaden plan przywracania rentowności w odpowiednim terminie ustawowym lub jeżeli zgłoszony plan nie zostanie przyjęty lub zatwierdzony. Tę samą procedurę stosuje się w przypadkach przewidzianych w art. 630 ust. 2, art. 632 ust. 1 i art. 709 ust. 1 ustawy o obrocie handlowym (podjęcie postępowania w przypadku niewywiązania się przez dłużnika z zobowiązań przewidzianych w planie przywracania rentowności). Na mocy tego samego postanowienia sąd ogłasza upadłość dłużnika, nakazuje niewypłacalnemu przedsiębiorstwu zaprzestanie prowadzenia działalności, udziela zabezpieczenia w drodze zajęcia rzeczy ruchomej (запор) i zajęcia nieruchomości (възбрана) w odniesieniu do składników majątku dłużnika, pozbawia organów zarządzających dłużnika będącego osobą prawną przyznanych im uprawnień, odbiera dłużnikowi prawo do zarządzania i rozporządzania majątkiem wchodzącym w skład masy upadłości oraz nakazuje spieniężenie masy upadłości i podział uzyskanych w ten sposób środków pieniężnych. Postanowienie o ogłoszeniu upadłości jest wiążące dla wszystkich stron i podlega wpisaniu do rejestru działalności gospodarczej. Postanowienie podlega natychmiastowemu wykonaniu i może zostać zaskarżone w terminie 7 dni od dnia jego wpisania do rejestru.

Od chwili wpisania postanowienia o ogłoszeniu upadłości do rejestru działalności gospodarczej należące do dłużnika nieruchomości, ruchomości i wierzytelności wobec osób trzecich działających w dobrej wierze uznaje się za zajęte. Ogólne zajęcie nieruchomości i statków dłużnika wpisuje się do ksiąg wieczystych lub rejestrów statków na podstawie postanowienia o ogłoszeniu upadłości dłużnika, które zostało wpisane do rejestru działalności gospodarczej. Od dnia wydania postanowienia o ogłoszeniu upadłości dłużnika wszystkie jego zobowiązania pieniężne i niepieniężne mogą zostać objęte

postępowaniem egzekucyjnym. Wartość rynkową roszczeń niepieniężnych wyrażoną w środkach pieniężnych ustala się według stanu na dzień wydania postanowienia. Zobowiązania niepieniężne przelicza się na środki pieniężne na podstawie ich wartości rynkowej w dniu wydania postanowienia o wszczęciu postępowania upadłościowego.

Orzeczenia sądów zagranicznych o ogłoszeniu upadłości są uznawane w Bułgarii zgodnie z zasadą wzajemności, jeżeli zostały wydane przez organ państwa, w którym znajduje się siedziba statutowa dłużnika. Na wniosek dłużnika, syndyka wyznaczonego przez sąd zagraniczny lub wierzyciela bułgarski sąd może wszczęć wtórne postępowanie upadłościowe wobec przedsiębiorcy, w przypadku którego sąd zagraniczny ogłosił upadłość, jeżeli przedsiębiorca ten posiada znaczny majątek w Bułgarii. W takim przypadku wydane postanowienie ma zastosowanie wyłącznie do majątku dłużnika znajdującego się w Bułgarii.

3 Jakie aktywa należą do masy upadłości? W jaki sposób rozporządza się aktywami, które zostały nabyte przez dłużnika lub zostały na niego przeniesione w toku postępowania upadłościowego?

Od dnia wydania postanowienia o wszczęciu postępowania upadłościowego majątek dłużnika zostaje włączony do masy upadłości, z której zaspokaja się wierzytelności wszystkich wierzycieli związane z długami o charakterze handlowym i pozahandlowym.

Zgodnie z przepisami prawa krajowego w skład masy upadłości wchodzi:

składniki majątku będące własnością dłużnika w dniu wydania postanowienia o wszczęciu postępowania upadłościowego;

składniki majątku nabyte przez dłużnika po dniu wydania postanowienia o wszczęciu postępowania upadłościowego;

składniki majątku dłużnika będącego osobą prowadzącą jednoosobową działalność gospodarczą obejmujące połowę majątku osobistego, praw rzeczowych oraz zdeponowanych środków pieniężnych, które stanowią majątek wspólny w ramach małżeńskiego ustroju majątkowego;

składniki majątku dłużnika będącego współnikiem ponoszącym nieograniczoną odpowiedzialność obejmujące połowę majątku osobistego dłużnika, praw rzeczowych oraz zdeponowanych środków pieniężnych, które stanowią majątek wspólny w ramach małżeńskiego ustroju majątkowego.

Udział lub wkład, który nie został wpłacony lub wniesiony przez współnika ponoszącego ograniczoną odpowiedzialność, zostanie pobrany przez syndyka w celu włączenia do masy upadłości. Do masy upadłości włącza się również wszelkie dodatkowe nowe wierzytelności odzyskane przez dłużnika, zyski ze sprzedaży majątku dłużnika oraz wierzytelności, których wierzyciele się zrzekli.

Jeżeli cena sprzedaży składnika majątku, na którym ustanowiono zastaw lub hipotekę, przekracza kwotę wierzytelności zabezpieczonej powiększoną o narosłe odsetki, kwotę takiej nadwyżki włącza się do masy upadłości. Taka sama zasada ma zastosowanie w odniesieniu do wierzycieli, którym przyznano prawo zatrzymania.

Jeżeli sąd uznawał transakcję względem wierzycieli masy upadłości, składniki majątku przekazane przez osobę trzecią podlegają zwrotowi, a w przypadku braku możliwości ich włączenia do masy upadłości lub w przypadku istnienia długu pieniężnego daną osobę trzecią uznaje się za wierzyciela w postępowaniu.

Jeżeli zyski ze sprzedaży składników majątku objętych środkami służącymi zabezpieczeniu interesu prawnego nałożonymi przed wszczęciem postępowania upadłościowego w celu zabezpieczenia zobowiązań publicznoprawnych lub zyski ze sprzedaży składników majątku będących przedmiotem toczącego się postępowania egzekucyjnego mającego na celu odzyskanie należności publicznoprawnych przekraczają kwotę należności powiększoną o narosłe odsetki i wydatki poniesione w toku postępowania egzekucyjnego, komornik państwowy przelewa kwotę takiej nadwyżki na rachunek bankowy masy upadłości.

Jeżeli komornik państwowy nie sprzedaje składników majątku w terminie 6 miesięcy od dnia wszczęcia postępowania upadłościowego, przekazuje składniki majątku syndykowi, który sprzedaje je w toku postępowania upadłościowego. Jeżeli płatność na rzecz wierzyciela została dokonana w okresie między dniem zawieszenia postępowania egzekucyjnego a dniem wpisania do rejestru postanowienia o wszczęciu postępowania upadłościowego, wpłaconą kwotę zwraca się do masy upadłości. W przypadku podjęcia działań mających na celu realizację zabezpieczenia na rzecz wierzyciela zabezpieczonego część zysków, która przekracza kwotę zabezpieczenia, włącza się do masy upadłości.

W skład masy upadłości nie wchodzi następujące składniki majątku:

niepodlegający zajęciu majątek dłużnika i współnika ponoszącego nieograniczoną odpowiedzialność;

środki z tytułu gwarancji finansowych, o których mowa w art. 22h i art. 63a ust. 2 ustawy o podziemnych zasobach naturalnych;

majątek niezbędny przedsiębiorstwom wodociągowo-kanalizacyjnym do prowadzenia podstawowej działalności do chwili wyznaczenia nowego przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjnego na danym obszarze;

kwot zdeponowanych na rachunku bankowym, o którym mowa w art. 60 ust. 2 ustawy o gospodarowaniu odpadami.

Zgodnie z prawem krajowym (art. 444–447 kodeksu postępowania cywilnego) przedmiotem czynności egzekucyjnych nie mogą być następujące składniki majątku osobistego dłużnika będącego osobą fizyczną:

przedmioty codziennego użytku, z których korzystają dłużnik i członkowie jego rodziny, figurujące na liście przyjętej przez Radę Ministrów;

żywność niezbędna do żywienia dłużnika i członków jego rodziny przez okres jednego miesiąca lub – w przypadku producentów rolnych – do czasu kolejnych zbiorów lub ich równowartość w innych produktach rolnych;

zapas opału niezbędnego do ogrzewania, gotowania i oświetlenia przez trzy miesiące;

maszyny, narzędzia, urządzenia i książki uznane za kluczowe składniki majątku osobistego dłużnika, które zapewniają dłużnikowi możliwość dalszego prowadzenia działalności w charakterze osoby wykonującej wolny zawód lub rzemieślnika;

grunty należące do dłużnika będącego producentem rolnym, w szczególności: ogrody i winnice o powierzchni do 0,5 ha lub pola o powierzchni do 3 ha razem z niezbędnymi maszynami rolniczymi, narzędziami oraz zapasami nawozów, środków ochrony roślin i nasion przeznaczonych do zasiewu na okres jednego roku;

zespół zwierząt pociągowych, krowa i pięć małych zwierząt gospodarskich, dziesięć uli i dziesięć sztuk ptactwa domowego oraz pasza potrzebna do ich wykarmienia do kolejnych zbiorów lub do chwili, w której można będzie je wypasać;

lokal mieszkalny będący własnością dłużnika, jeżeli dłużnik i członkowie jego rodziny zamieszkujący w tym samym lokalu nie posiadają innego miejsca zamieszkania, niezależnie od tego, czy dłużnik zamieszkuje w tym lokalu. Jeżeli zajmowany przez dłużnika i jego rodzinę lokal mieszkalny wykracza poza ich potrzeby mieszkaniowe, zgodnie z rozporządzeniem specjalnym przyjętym przez Radę Ministrów część tego lokalu zostaje sprzedana, pod warunkiem że spełnione są warunki przewidziane w art. 39 ust. 2 ustawy o własności;

inne przedmioty i wierzytelności wyłączone z egzekucji z mocy prawa.

Powyższe zakazy nie mają zastosowania do dłużników w odniesieniu do majątku, na którym ustanowiono zastaw lub hipotekę, gdy powód jest jednocześnie wierzycielem z tytułu zastawu lub tej hipoteki. Jeżeli chodzi o grunty i mieszkanie dłużnika, powyższe zakazy nie mają zastosowania w przypadku:

dłużników z tytułu świadczeń alimentacyjnych, odszkodowań za czyny niedozwolone oraz zobowiązań finansowych;

dłużników w innych przypadkach wyraźnie wskazanych w prawie.

Jeżeli przedmiotem egzekucji jest pensja dłużnika lub inne pobierane przez niego wynagrodzenie za pracę lub wypłacana mu emerytura, której wysokość przekracza wysokość płacy minimalnej, można potrącić:

jeżeli miesięczne wynagrodzenie pobierane przez osobę, której nakazano zapłatę wspomnianych wyżej kosztów, przekracza wysokość płacy minimalnej, ale nie przekracza jej dwukrotności – jedną trzecią, jeśli osoba ta nie ma dzieci, albo jedną czwartą, jeśli osoba ta ma dzieci na utrzymaniu;

jeżeli miesięczne wynagrodzenie pobierane przez osobę, której nakazano zapłatę wspomnianych wyżej kosztów, przekracza dwukrotność płacy minimalnej, ale nie przekracza jej czterokrotności – połowę, jeśli osoba ta nie ma dzieci, albo jedną trzecią, jeśli osoba ta ma dzieci na utrzymaniu;

jeżeli miesięczne wynagrodzenie pobierane przez osobę, której nakazano zapłatę wspomnianych wyżej kosztów, przekracza czterokrotność płacy minimalnej – kwotę pozostałą po odjęciu dwukrotności płacy minimalnej, jeśli osoba ta nie ma dzieci, albo kwotę pozostałą po odjęciu dwuipółkrotności płacy minimalnej, jeśli osoba ta ma dzieci na utrzymaniu.

W takich przypadkach kwotę miesięcznej pensji lub wynagrodzenia oblicza się po potrąceniu podatku i obowiązkowych składek na ubezpieczenie społeczne. Wspomniane ograniczenia nie mają jednak zastosowania w przypadku wierzytelności z tytułu świadczeń alimentacyjnych. Kwota zasądzonych świadczeń alimentacyjnych podlega egzekucji w całości, przy czym inne zaległe zobowiązania dłużnika alimentacyjnego potrąca się z pozostałej części jego całkowitego dochodu uzyskiwanego w postaci pensji lub innego wynagrodzenia za pracę bądź emerytury. Nie dopuszcza się możliwości przeprowadzania egzekucji ze świadczeń alimentacyjnych. Egzekucję ze stypendiów naukowych można przeprowadzić wyłącznie w odniesieniu do wierzytelności z tytułu świadczeń alimentacyjnych.

Zrzeczenie się przez dłużnika będącego osobą fizyczną z ochrony w zakresie jego majątku osobistego, pensji lub innego rodzaju wynagrodzenia za pracę bądź emerytury jest nieważne.

W art. 22h i art. 63a ust. 2 ustawy o podziemnych zasobach naturalnych ustanowiono wymogi dotyczące gwarancji finansowych, jakie operator, posiadacz zezwolenia lub koncesjonariusz musi przekazać Ministrowi Energii przed rozpoczęciem działalności określonej w koncesji, w szczególności: nieodwołalną gwarancję bankową wystawioną na rzecz Ministra Energii; rachunek powierniczy otwarty w banku wskazanym przez operatora i zaakceptowanym przez Ministra Energii; polisę ubezpieczeniową, w której jako beneficjenta wskazano Ministra Energii; akredytywę dokumentową, której środki mogą zostać wykorzystane wyłącznie na prowadzenie określonej działalności, lub inną gwarancję ustawową za zgodą Ministra Energii.

W art. 60 ust. 2 ustawy o gospodarowaniu odpadami ustanowiono wymogi dotyczące zabezpieczenia, które należy wnieść, aby pokryć przyszłe koszty likwidacji składowiska odpadów oraz koszty dalszych działań związanych z utrzymaniem obszaru dawnego składowiska odpadów w odpowiednim stanie – zabezpieczenie to może mieć następującą formę: opłat miesięcznych wnoszonych na rachunek powierniczy Regionalnego Inspektoratu Ochrony Środowiska i Zasobów Wodnych (RIOSV) właściwego dla miejsca, w którym znajduje się dane składowisko odpadów; opłat miesięcznych wnoszonych na rachunek specjalny zablokowany do chwili zakończenia i zatwierdzenia wszystkich działań związanych z likwidacją składowiska odpadów oraz działaniami związanymi z utrzymaniem obszaru dawnego składowiska odpadów w odpowiednim stanie, z zastrzeżeniem uzyskania wyraźnej zgody na wykorzystanie funduszy zdeponowanych na tym rachunku, lub gwarancji bankowej wystawionej na rzecz RIOSV właściwego dla miejsca, w którym znajduje się dane składowisko odpadów.

Na ostatnim zgromadzeniu wierzycieli przyjmuje się uchwałę dotyczącą niezbywalnych składników majątku osobistego wchodzących w skład masy upadłości – zgromadzenie może zdecydować, że dłużnikowi należy zwrócić składniki majątku osobistego o nikłej wartości lub wierzytelności, których odzyskanie byłoby zbyt trudne.

Po całkowitej spłacie całości zadłużenia pozostałą część masy upadłości zwraca się dłużnikowi.

4 Jakie uprawnienia przysługują odpowiednio dłużnikowi i zarządcy?

Dłużnik i syndyk mają następujące prawa w postępowaniu upadłościowym:

- prawo do wniesienia sprzeciwu przeciwko treści bilansu i sprawozdania sporządzonego przez likwidatora, jeżeli postępowanie zostało wszczęte wobec spółki w likwidacji. Sąd rozstrzyga w przedmiocie sprzeciwu w terminie 14 dni, wydając postanowienie, na które nie przysługuje zażalenie;
- prawo do zwrócenia się do sądu o ogłoszenie niewypłacalności dłużnika oraz o nakazanie mu zaprzestania prowadzenia działalności handlowej od dnia wydania postanowienia o wszczęciu postępowania upadłościowego albo od późniejszej daty, która musi jednak przypadać przed upływem terminu na zaproponowanie planu przywracania rentowności, nawet jeżeli oczywiste jest, że kontynuacja działalności byłaby szkodliwa dla masy upadłości;
- prawo do wniesienia do sądu o zezwolenie na zastosowanie przewidzianych prawem środków służących zabezpieczeniu interesu prawnego w celu zabezpieczenia dostępnego majątku dłużnika;
- prawo do zaproponowania planu przywracania rentowności;
- prawo do wniesienia do sądu o zwołanie zgromadzenia wierzycieli.

Działania dłużnika i syndyka są udokumentowane w rejestrze publicznym, który może być prowadzony w formie elektronicznej i jest dostępny w rejestrze sądu upadłościowego.

Dłużnik, jego pełnomocnik i syndyk nie mogą brać udziału – bezpośrednio ani za pośrednictwem przedstawiciela lub innego podmiotu powiązanego – w składaniu ofert ani uczestniczyć w charakterze nabywców w sprzedaży majątku osobistego lub praw majątkowych wchodzących w skład masy upadłości podczas aukcji. W przypadku nabycia prawa własności przez nieuprawnionego oferenta sprzedaż jest nieważna, a środki pieniężne wpłacone przez nabywcę zostają zatrzymane i wykorzystane w celu zaspokojenia wierzytelności wierzycieli.

Po wszczęciu postępowania upadłościowego lub nałożeniu środków zapobiegawczych lub środków służących zabezpieczeniu interesu prawnego przez sąd dłużnik może nadal prowadzić działalność gospodarczą pod nadzorem syndyka i zawierać nowe umowy wyłącznie po uprzednim uzyskaniu zgody syndyka oraz pod warunkiem, że będzie nadal przestrzegał środków nałożonych przez sąd na mocy postanowienia o wszczęciu postępowania upadłościowego. Sąd może pozbawić dłużnika prawa do zarządzania należącymi do niego składnikami majątku i rozporządzania tymi składnikami majątku, przekazując stosowne uprawnienia w tym zakresie syndykowi, jeżeli stwierdzi, że dłużnik działa ze szkodą dla interesów wierzycieli.

Dłużnik

Dłużnik, który stał się niewypłacalny lub nadmiernie zadłużony, musi w ciągu 30 dni wnieść do sądu o udzielenie zgody na wszczęcie postępowania upadłościowego. Wniosek składa dłużnik, spadkobierca dłużnika, organ zarządzający lub pełnomocnik bądź likwidator spółki handlowej, lub wspólnik ponoszący nieograniczoną odpowiedzialność. W przypadku składania wniosku przez pełnomocnika wymagane jest wyraźnie udzielone pełnomocnictwo. We wniosku dłużnik może zaproponować plan przywracania rentowności i wskazać osobę – spełniającą wymogi dotyczące syndyków – która może zostać powołana na syndyka tymczasowego, jeżeli sąd postanowi o wszczęciu postępowania upadłościowego.

Dłużnik – działając osobiście lub za pośrednictwem upoważnionego pełnomocnika – może dokonywać wszelkich koniecznych czynności procesowych w postępowaniu upadłościowym oraz w postępowaniu z powództwa o wydanie orzeczenia deklaratorywnego i o ustalenie istnienia lub nieistnienia czynności prawnej, z wyjątkiem czynności wchodzących w zakres wyłącznej kompetencji syndyka.

Pod pewnymi warunkami dłużnik i członkowie jego rodziny są uprawnieni do otrzymania świadczeń alimentacyjnych. Wysokość świadczenia ustala sąd i zalicza się je do kosztów postępowania upadłościowego.

Dłużnik może uczestniczyć w zgromadzeniu wierzycieli, jeżeli uzna to za konieczne.

Na wniosek dłużnika sąd może uchylić uchwałę zgromadzenia wierzycieli, jeżeli jest ona niezgodna z prawem lub w znacznym stopniu szkodzi interesom niektórych wierzycieli.

Dłużnik może wnieść sprzeciw na piśmie, przekazując jego odpis syndykowi, wobec każdej wierzytelności, którą syndyk uznał lub której uznania odmówił, w terminie 7 dni od dnia publikacji listy uznanych i nieuznanych wierzytelności w rejestrze działalności gospodarczej. Dłużnik może wytoczyć powództwo o wydanie deklaratorywnego orzeczenia, zgodnie z art. 694 ustawy o obrocie handlowym, w terminie 14 dni od dnia publikacji postanowienia sądu o zatwierdzeniu listy w rejestrze działalności gospodarczej, jeżeli sąd oddalił sprzeciw dłużnika wobec wierzytelności uznanej przez wierzyciela lub umieścił wierzytelność na liście uznanych wierzytelności.

Dłużnik może wystąpić do sądu o odwołanie wyznaczonego syndyka, jeżeli nie wywiązuje się on z powierzonych obowiązków lub działa w sposób, który szkodzi interesom wierzyciela lub dłużnika.

Dłużnik może zaskarżyć wydany przez sąd nakaz sprzedaży majątku osobistego i praw majątkowych wchodzących w skład masy upadłości.

Dłużnik może wnieść pisemny zarzut wobec planu podziału i zaskarżyć postanowienie o zatwierdzeniu planu.

W celu zapewnienia zabezpieczenia składników majątku i umożliwienia wdrożenia planu dłużnik może wnieść do sądu – w chwili zatwierdzania planu przywracania rentowności w drodze specjalnego postanowienia lub w późniejszym terminie – o wskazanie składników majątku, którymi dłużnik może rozporządzać za uprzednią zgodą organu nadzorczego lub – w braku organu nadzorczego – za uprzednią zgodą sądu lub o zastąpienie jednego członka rady nadzorczej lub ich większej liczby.

Zgodnie z art. 740 ustawy o obrocie handlowym dłużnik może na każdym etapie postępowania zawrzeć ugodę ze wszystkimi wierzycielami, których wierzytelności uznano, w celu zaspokojenia ich roszczeń pieniężnych. W takim przypadku syndyk nie reprezentuje dłużnika jako strony. Jeżeli dłużnik uchybi zobowiązaniom zaciągniętym na mocy takiej ugody, wierzyciele, których wierzytelności stanowią co najmniej 15% wszystkich wierzytelności, mogą wnieść o podjęcie postępowania upadłościowego.

Dłużnik może wnieść o podjęcie postępowania upadłościowego w terminie jednego roku od dnia wpisania postanowienia o zawieszeniu postępowania do rejestru działalności gospodarczej, zaświadczaając o istnieniu wystarczających składników majątku lub wpłacając z góry kwotę konieczną do pokrycia początkowych kosztów sądowych.

Dłużnik może wnieść do sądu o podjęcie zawieszonego postępowania w terminie jednego roku od dnia wydania postanowienia o zawieszeniu postępowania, jeżeli w tym okresie kwoty zabezpieczone do celów wierzytelności spornych zostaną zwolnione lub ujawnione zostaną składniki majątku, których istnienie było nieznane sądowi w postępowaniu upadłościowym.

Dłużnik może wnieść do sądu o przywrócenie praw, które sąd może przywrócić, jeżeli dłużnik spłacił w całości wszystkie długi uznane w postępowaniu, w tym naliczone odsetki i poniesione wydatki. Prawa dłużnika są przywracane nawet bez pełnej spłaty wszystkich długów, w przypadku gdy niewypłacalność wynika z pogarszających się warunków ekonomicznych i biznesowych. Prawa współników ponoszących nieograniczoną odpowiedzialność podlegają przywróceniu na tych samych warunkach. Postanowienie sądu o przywróceniu praw nie podlega zaskarżeniu. Dłużnik może w terminie 7 dni zaskarżyć postanowienie o oddaleniu lub odrzuceniu wniosku o przywrócenie praw. Prawomocne postanowienie zostaje wpisane do akt niewypłacalnego przedsiębiorcy znajdujących się w rejestrze działalności gospodarczej.

Dłużnik może zaskarżyć sprawozdanie ostateczne syndyka sporządzone przed zakończeniem okresu, na który został wyznaczony, w terminie 7 dni od dnia przedstawienia sprawozdania sądowi. Sąd orzeka w terminie 14 dni, wydając postanowienie, na którego nie przysługuje zażalenie.

Dłużnik może otrzymać pozostałą część masy upadłości, o ile taka istnieje, po całkowitej i ostatecznej spłacie długów.

W przypadku odrzucenia lub oddalenia złożonego przez wierzyciela wniosku o ogłoszenie upadłości w drodze prawomocnego postanowienia dłużnik – niezależnie od tego, czy jest osobą fizyczną, czy prawną – jest uprawniony do odszkodowania, jeżeli wierzyciel działał w złej wierze lub dopuścił się rażącego niedbalstwa. Odszkodowanie jest należne z tytułu wszelkich szkód materialnych i krzywdy, które poniesiono bezpośrednio w wyniku popełnienia czynu niedozwolonego. Jeżeli działania dłużnika przyczyniły się do powstania szkody, odszkodowanie może zostać zmniejszone. Jeżeli wniosek o wszczęcie postępowania upadłościowego został złożony przez kilku wierzycieli, ponoszą oni odpowiedzialność solidarną.

Nie później niż w terminie 14 dni od dnia wszczęcia postępowania upadłościowego dłużnik musi dostarczyć sądowi i syndykowi:

niezbędne informacje na temat działalności przedsiębiorstwa i majątku dłużnika;

wykaz płatności gotówkowych lub płatności przelewem bankowym w kwocie przekraczającej 1 200 lewów, których dokonano w ciągu ostatnich 6 miesięcy przed wszczęciem postępowania upadłościowego;

wykaz płatności dokonanych przez dłużnika na rzecz podmiotów powiązanych w ciągu ostatni dwunastu miesięcy przed wszczęciem postępowania upadłościowego;

poświadczone notarialnie oświadczenie zawierające wykaz wszystkich składników majątku osobistego, praw majątkowych i należności, a także imion i nazwisk oraz adresów dłużników.

Dłużnik dostarcza sądowi lub syndykowi informacji dotyczących składników majątku i działalności gospodarczej, w tym wszystkie istotne dokumenty, w terminie 7 dni od dnia, w którym do dłużnika zwrócono się o to na piśmie. Informacje muszą być aktualne na dzień złożenia wniosku. W przeciwnym razie sąd nakłada grzywnę.

Nie później niż w terminie jednego miesiąca od dnia wydania postanowienia o zawieszeniu postępowania upadłościowego z powodu nieuiszczenia początkowych kosztów postępowania upadłościowego dłużnik musi wypowiedzieć umowy o pracę zawarte z pracownikami i pracodawcami, powiadomić właściwą miejscową dyrekturę Krajowego Urzędu Skarbowego, wydać wymagane dokumenty poświadczające doświadczenie zawodowe i staż pracy do celów ubezpieczenia społecznego tych pracowników, sporządzić dokument referencyjny zawierający wykaz wszystkich osób posiadających wierzytelności zabezpieczone zgodnie z ustawą o wierzytelnościach zabezpieczonych pracowników na wypadek niewypłacalności pracodawcy oraz z regulaminem określającym zasady jej stosowania, a także przekazać dokumentację przedsiębiorstwa właściwemu miejscowemu oddziałowi Krajowego Zakładu Ubezpieczeń.

Dłużnik składa co najmniej jedno kwartalne sprawozdanie ze swoich czynności oraz działań podjętych w celu wdrożenia planu przywracania rentowności organowi nadzorcemu wyznaczonemu w planie i zgłasza mu wszelkie okoliczności mające istotny wpływ na przywrócenie rentowności.

Organy zarządzające dłużnika muszą uzyskać wcześniejszą zgodę organów nadzorczych przed podjęciem decyzji dotyczących następujących kwestii: restrukturyzacji dłużnika;

zakończenia działalności lub przejęcia przedsiębiorstw lub ich istotnych części;

transakcji majątkowych innych niż rutynowe oraz transakcji związanych z zarządzaniem działalnością gospodarczą dłużnika;

zasadniczej zmiany działalności gospodarczej dłużnika;

znaczących zmian organizacyjnych;

nawiązania długoterminowej współpracy kluczowej dla wdrożenia planu przywracania rentowności lub zaniechania takiej współpracy;

otwarcia lub zamknięcia oddziałów.

Zatwierdzony przez sąd plan przywracania rentowności jest obowiązkowy dla dłużnika, który powinien wdrożyć przewidziane w nim zmiany strukturalne bez zbędnej zwłoki.

Dłużnik musi powstrzymać się od dokonywania czynności i zawierania transakcji wymienionych w art. 645, 646 i 647 ustawy o obrocie handlowym w terminach i na warunkach określonych w tej ustawie, ponieważ w przeciwnym razie takie czynności i transakcje mogą zostać uznane za bezskuteczne względem wierzycieli masy upadłości.

Syndyk

Zgodnie z przepisami bułgarskimi syndyk jest osobą fizyczną spełniającą następujące wymogi:

nie została skazana po osiągnięciu pełnoletności za umyślne przestępstwo ścigane z oskarżenia publicznego, chyba że nastąpiło całkowite zatarcie skazania;

nie jest małżonkiem ani krewnym dłużnika ani wierzyciela w linii prostej; nie jest krewnym dłużnika ani wierzyciela w linii bocznej do szóstego stopnia pokrewieństwa ani powinowatym do trzeciego stopnia powinowactwa;

nie jest wierzycielem w postępowaniu upadłościowym;

nie jest niewypłacalnym dłużnikiem, wobec którego nie wydano postanowienia o przywróceniu praw;

nie utrzymuje z dłużnikiem ani z wierzycielem żadnych stosunków, które mogłyby wzbudzać uzasadnione podejrzenia co do jej bezstronności;

posiada dyplom ukończenia studiów wyższych w dziedzinie ekonomii lub prawa oraz co najmniej 3 lata odpowiedniego doświadczenia zawodowego;

złożyła egzamin dla osób ubiegających się o licencję syndyka zgodnie z zasadami i procedurami ustanowionymi w rozporządzeniu szczególnym oraz została wpisana na listę osób posiadających licencję syndyka, które spełniają kryteria wyznaczenia na syndyka, zatwierdzoną przez Ministra Sprawiedliwości i opublikowaną w dzienniku urzędowym;

nie została odwołana z funkcji syndyka z powodu niedopełnienia obowiązków lub dopuszczenia się działań naruszających interesy wierzycieli lub dłużników;

nie została wykreślona z rejestru prowadzonego przez Bank Centralny ani odwołana – decyzją Funduszu lub na wniosek Ministra Finansów – z powodu niedopełnienia obowiązku lub dopuszczenia się działania naruszającego interesy wierzycieli;

nie zastosowano wobec niej środków przewidzianych w art. 65 ust. 2 pkt 11 ustawy o bankowości ani w art. 103 ust. 2 pkt 16 ustawy o instytucjach kredytowych.

Minister Sprawiedliwości wykreśla syndyka z listy w przypadku stwierdzenia naruszenia uprawnień i obowiązków powierzonych syndykowi, niezależnie od tego, czy naruszenie stwierdził sąd upadłościowy, oraz podejmuje działania w celu opublikowania zmienionej listy w dzienniku urzędowym.

Uprawnienia powierzone syndykowi może wykonywać kilka osób. W tym przypadku decyzje są podejmowane jednomyślnie, a czynności są dokonywane wspólnie, chyba że wierzyciele lub sąd – w razie zaistnienia sporu między stronami wykonującymi obowiązki syndyka – postanowią inaczej. Jeżeli uprawnienia powierzone syndykowi wykonuje kilka osób podejmujących decyzje jednomyślnie i działających wspólnie, ponoszą one odpowiedzialność solidarną.

Syndyk jest zobowiązany do uiszczania rocznej opłaty z tytułu ustawicznego kształcenia zawodowego. Syndyk, który nie uiszcza w terminie wymaganej opłaty, zostaje wykreślony z rejestru. Nie później niż w terminie trzech dni od dnia wyznaczenia syndyka oraz przed jego zatwierdzeniem syndyk musi uzyskać ubezpieczenie od odpowiedzialności zawodowej na cały czas trwania postępowania upadłościowego w celu ochrony przed roszczeniami odszkodowawczymi z tytułu niedopełnienia obowiązków wynikających z pełnionej funkcji.

Minister Sprawiedliwości, działając wspólnie z Ministrem Gospodarki, ma obowiązek organizacji kursów szkoleniowych dla syndyków.

Zgodnie z ustawą o obrocie handlowym syndycy dzielą się na następujące kategorie:

syndycy tymczasowi wyznaczeni w postanowieniu o wszczęciu postępowania upadłościowego;

syndycy tymczasowi wyznaczeni na potrzeby przyjęcia środka służącego zabezpieczeniu interesu prawnego;

syndycy stali, którzy mogą zostać wybrani przez zgromadzenie wierzycieli lub – jeżeli zgromadzenie wierzycieli nie jest w stanie dojść do porozumienia w kwestii wyznaczenia – przez sąd;

asystenci syndyka;

syndycy z urzędu wyznaczeni z chwilą odwołania syndyka stałego, którzy pełnią powierzone funkcje do chwili wyznaczenia nowego syndyka stałego.

Uprawnienia syndyka tymczasowego pokrywają się z uprawnieniami syndyka stałego. Ponadto syndyk tymczasowy sporządza następujące dokumenty w terminie 14 dni od dnia wszczęcia postępowania upadłościowego:

listę wierzycieli na podstawie ksiąg dłużnika zawierającą kwoty ich wierzytelności oraz informacje o wierzycielach, którzy są lub byli powiązani z dłużnikiem w ciągu ostatnich trzech lat poprzedzających wszczęcie postępowania upadłościowego, w oparciu o informacje dostępne w rejestrze działalności gospodarczej i księgach dłużnika;

poświadczony odpis ksiąg dłużnika;

pisemne sprawozdanie dotyczące przyczyn niewypłacalności, obecnych składników majątku dłużnika, środków zastosowanych w celu ich zabezpieczenia oraz możliwości ratowania przedsiębiorstwa.

Syndyk tymczasowy musi uczestniczyć w pierwszym zgromadzeniu wierzycieli.

Sąd upadłościowy wyznacza syndyka wybranego podczas pierwszego zgromadzenia wierzycieli, jeżeli spełnia on określone wymogi i przedstawi uzyskaną wcześniej pisemną zgodę w postaci poświadczonego notarialnie oświadczenia, oraz wyznacza termin objęcia funkcji przez syndyka. W chwili wyznaczenia syndyk składa poświadczony notarialnie oświadczenie o istnieniu lub braku określonych przeszkód prawnych uniemożliwiających pełnienie obowiązków wynikających z funkcji syndyka określonych w ustawie o obrocie handlowym, takich jak bycie udziałowcem w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością lub akcjonariuszem w spółce akcyjnej, jednoczesne pełnienie obowiązków likwidatora i syndyka oraz sprawowanie innych funkcji za wynagrodzeniem. Syndyk musi bezzwłocznie powiadomić sąd upadłościowy o zaistnieniu którejkolwiek z tych okoliczności. Syndyk musi przystąpić do wykonywania swoich obowiązków służbowych w dniu wyznaczonym przez sąd. Jeżeli tego nie robi, sąd zastąpi wyznaczonego syndyka inną osobą wybraną spośród osób wskazanych na pierwszym zgromadzeniu wierzycieli w terminie 7 dni. W przypadku nieprzedstawienia żadnych alternatywnych kandydatów sąd wyznaczy syndyka figurującego w stosownym wykazie, po czym zwołane zostanie nowe zgromadzenie wierzycieli. Jeżeli zgromadzenie wierzycieli nie będzie w stanie dojść do porozumienia w kwestii wyznaczenia syndyka lub ustalenia wysokości jego wynagrodzenia, wynagrodzenie syndyka ustali sąd.

Sąd odwoła syndyka w następujących przypadkach:

na pisemny wniosek syndyka;

po orzeczeniu ubezwłasnowolnienia syndyka;

jeżeli syndyk przestanie spełniać wymogi przewidziane w przepisach prawa;

na wniosek wierzycieli posiadających ponad połowę łącznej liczby wszystkich wierzytelności;

na mocy decyzji podjętej przez zgromadzenie wierzycieli;

w przypadku gdy syndyk nie będzie już w stanie wykonywać swoich uprawnień;

w przypadku śmierci syndyka.

Sąd, działając z urzędu lub na wniosek dłużnika, rady wierzycieli lub wierzyciela, może odwołać syndyka w dowolnej chwili, jeżeli nie wywiązuje się on z powierzonych mu obowiązków lub działa na szkodę interesów wierzyciela lub dłużnika. Syndyk odwołany na ich wniosek musi nadal wykonywać powierzone

mu obowiązki do chwili wyznaczenia nowego syndyka. Postanowienie o odwołaniu syndyka podlega natychmiastowemu wykonaniu, a jego zaskarżenie nie wywołuje skutku zawieszającego. Uchylenie postanowienia o odwołaniu syndyka nie skutkuje ponownym powierzeniem odwołanej osobie obowiązków syndyka w danym postępowaniu upadłościowym. Sąd zwołuje zgromadzenie wierzycieli i powierza mu zadanie wskazania nowego syndyka. Do chwili wskazania nowego syndyka jego funkcje pełni wyznaczony przez sąd syndyk z urzędu.

Najpóźniej po upływie 3 dni od podjęcia obowiązków syndyk występuje o usunięcie pieczęci z majątku dłużnika i sporządza spis inwentarza nieruchomości i ruchomości dłużnika oraz należących do niego środków pieniężnych, kosztowności, papierów wartościowych, umów, wierzytelności itp., uwzględniając składniki majątku osobistego dłużnika znajdujące się w posiadaniu osób trzecich. Syndyk sporządza spis inwentarza, a w przypadku odkrycia innych składników majątku w późniejszym terminie sporządza spis dodatkowy. Od chwili sporządzenia spisu inwentarza syndyk ponosi odpowiedzialność za składniki majątku figurujące w tym spisie, chyba że zostały one przekazane dłużnikowi lub osobie trzeciej na przechowanie.

Syndyk posiada uprawnienia do dokonywania następujących czynności:

reprezentowania przedsiębiorstwa;

zarządzania jego bieżącą działalnością;

sprawowania nadzoru nad działalnością gospodarczą prowadzoną przez dłużnika, jeżeli prawo dłużnika do prowadzenia działalności gospodarczej zostało ograniczone;

uzyskiwania wglądu do ksiąg rachunkowych i przechowywania tych ksiąg oraz zarządzania korespondencją biznesową przedsiębiorstwa;

zasięgania informacji dotyczących majątku dłużnika i identyfikowania takiego majątku;

w przypadkach przewidzianych w ustawie – występowania o rozwiązanie, unieważnienie lub stwierdzenie nieważności umów, których dłużnik jest stroną;

uczestnictwa w postępowaniach sądowych, których stroną jest przedsiębiorstwo, oraz do wytaczania powództwa w jego imieniu;

pobierania kwot należnych dłużnikowi oraz deponowania uzyskiwanych w ten sposób zysków na specjalnym rachunku;

za zgodą sądu – dysponowania środkami pieniężnymi dłużnika zdeponowanymi na rachunkach bankowych, jeżeli jest to konieczne do zarządzania majątkiem dłużnika i zabezpieczenia tego majątku;

zasięgania informacji dotyczących wierzycieli dłużnika i ich identyfikowania;

zwoływania i organizowania zgromadzeń wierzycieli na podstawie postanowienia sądu;

proponowania planu przywracania rentowności;

dokonywania czynności mających na celu umorzenie udziałów dłużnika w innych spółkach;

spieniężania masy upadłości;

dokonywania innych czynności przewidzianych w ustawie i na podstawie postanowienia sądu.

Wszystkie organy i instytucje rządowe są zobowiązane do współpracy z syndykiem przy wykonywaniu powierzonych mu obowiązków.

Od dnia uprawomocnienia się postanowienia o wszczęciu postępowania upadłościowego syndyk przyjmuje środki pieniężne wpłacane w celu uregulowania wierzytelności dłużnika.

Syndyk podejmuje działania mające na celu opublikowanie list wierzytelności, które syndyk uznał lub których uznania odmówił, a także sprawozdań finansowych dłużnika w rejestrze działalności gospodarczej niezwłocznie po ich sporządzeniu oraz udostępnia je wierzycielom i dłużnikowi w rejestrze sądowym.

Aby zwiększyć wartość masy upadłości, syndyk odzyskuje nieopłacone udziały i niewniesione wkłady wspólników w spółkach z ograniczoną odpowiedzialnością oraz może wytoczyć powództwo, o którym mowa w art. 645, 646 i 647 ustawy o obrocie handlowym oraz w art. 135 ustawy o zobowiązaniach i umowach, w związku z prowadzonym postępowaniem upadłościowym, jak również powiązane powództwo o spełnienie świadczenia. W przypadku wytoczenia powództwa przez wierzyciela sąd z urzędu ustanawia syndyka współpowodem w postępowaniu. Syndyk musi przystąpić do postępowania z powództwa o wydanie orzeczenia deklaratywnego – wszczętego przez dłużnika lub wierzyciela zgodnie z art. 694 ustawy o obrocie handlowym.

Syndyk dokonuje sprzedaży praw majątkowych wchodzących w skład masy upadłości po uzyskaniu zgody sądu, sporządza plan podziału dostępnych środków między wierzycieli posiadających wierzytelności zgodnie z art. 722 ust. 1 ustawy o obrocie handlowym w zależności od ich pozycji w hierarchii, stopnia uprzywilejowania i zabezpieczenia, podejmuje działania mające na celu wpisanie tego planu do rejestru działalności gospodarczej oraz realizuje płatności zgodnie z ustaleniami przyjętymi w planie. Syndyk – działając na podstawie postanowienia sądu – deponuje na rachunku bankowym kwoty zabezpieczone w chwili ostatecznego podziału na pokrycie wierzytelności nieodzyskanych lub spornych.

Jeżeli dłużnik zawrze ugody ze wszystkimi wierzycielami, których wierzytelności zostały uznane, syndyk nie reprezentuje dłużnika jako strona.

Syndyk musi wykonywać swoje uprawnienia w sposób rozważny i sumienny. Syndyk nie może przekazać swoich uprawnień osobie trzeciej bez uprzedniego uzyskania wyraźnej zgody sądu. Syndyk nie może prowadzić negocjacji w imieniu dłużnika ani osobiście, ani za pośrednictwem podmiotu powiązanego.

Syndyk nie może w żaden sposób – bezpośrednio ani za pośrednictwem innej osoby – nabywać składników majątku osobistego ani praw majątkowych wchodzących w skład masy upadłości. Ograniczenie to ma również zastosowanie do małżonka syndyka, jego krewnych w linii prostej i jego krewnych i powinowatych w linii bocznej do szóstego stopnia pokrewieństwa oraz do trzeciego stopnia powinowactwa. Syndyk nie może ujawniać żadnych faktów, danych ani informacji, o których dowiedział się w ramach wykonywania swoich uprawnień i powierzonych mu obowiązków.

Jeżeli syndyk nie wypełnia powierzonych mu obowiązków lub wypełnia je w sposób nienależyty, sąd może nałożyć na niego grzywnę, której wysokość nie może przekraczać jego wynagrodzenia za okres jednego miesiąca. Syndyk jest zobowiązany do zapłaty odszkodowania w kwocie odpowiadającej wysokości odsetek ustawowych za każdy okres zwłoki w zdeponowaniu otrzymanych kwot na rachunku bankowym. Syndyk ma obowiązek wypłacić dłużnikowi i wierzycielom odszkodowanie z tytułu wszelkich szkód wyrządzonych im bezprawnie w ramach wykonywania powierzonych mu obowiązków.

Po wygaśnięciu powierzonego mu mandatu syndyk musi niezwłocznie przekazać księgi rachunkowe, rejestry i sprawozdania finansowe oraz wszelkie składniki majątku oddane mu na przechowanie nowemu syndykowi lub osobie wskazanej przez sąd oraz – w przypadku zatwierdzenia planu przywracania rentowności [przez zgromadzenie wierzycieli] – dłużnikowi. Uprawnienia syndyka wygasają w chwili zakończenia postępowania upadłościowego. Syndyk przekazuje księgi rachunkowe i pozostałą część składników majątku dłużnika organowi zarządzającemu dłużnikiem. W przypadku podjęcia postępowania upadłościowego syndyk odzyskuje przysługujące mu uprawnienia.

W 2017 r. ustanowiono funkcję asystenta syndyka. Asystent syndyka to osoba fizyczna spełniająca wszystkie wymogi ustanowione w odniesieniu do syndyków, z wyjątkiem wymogów dotyczących: posiadania odpowiedniego, co najmniej dwuletniego doświadczenia zawodowego; złożenia egzaminu zgodnie z procedurą opisaną ustanowioną w rozporządzeniu szczególnym; oraz wpisania na listę osób posiadających licencję syndyka, zatwierdzoną przez Ministra Sprawiedliwości i opublikowaną w dzienniku urzędowym. Wobec asystentów syndyka nie mogły zostać nałożone środki przewidziane w art. 65 ust. 2 pkt 11 ustawy o bankowości ani w art. 103 ust. 2 pkt 16 ustawy o instytucjach kredytowych.

Aby zostać powołanym do pełnienia funkcji asystenta syndyka, kandydaci muszą złożyć egzamin sprawdzający poziom kompetencji zgodnie z procedurą określoną w rozporządzeniu. Minister Sprawiedliwości wydaje decyzję o wpisaniu asystentów syndyka, którzy spełniają stosowne wymogi co do kompetencji, na specjalną listę.

Asystenci syndyka mogą dokonywać określonych czynności wchodzących w zakres uprawnień syndyka, działając na podstawie poleceń wydanych przez syndyka i zgodnie z odpowiednią procedurą (w oparciu o upoważnienie udzielone za wyraźną zgodą sądu). Asystent syndyka może podpisywać określonego rodzaju dokumenty związane z pracą syndyka, opatrując swój podpis słowem „asystent”. Asystent syndyka ponosi wspólnie z syndykiem solidarną odpowiedzialność z tytułu wszelkich szkód wyrządzonych bezprawnie w toku wykonywania powierzonych mu obowiązków. Stosunki między syndykiem a asystentem syndyka reguluje umowa. W przypadku braku przepisów szczególnych działalność asystentów syndyka regulują przepisy mające zastosowanie do syndyków.

Syndyk wyznaczony na podstawie postanowienia wydanego przez sąd zagraniczny korzysta z uprawnień przysługujących syndykom w państwie, w którym wszczęto postępowanie upadłościowe, o ile podejmowane przez niego czynności nie są sprzeczne z zasadami porządku publicznego w Republice Bułgarii. Na wniosek syndyka wyznaczonego przez sąd zagraniczny bułgarski sąd może wszczęć wtórne postępowanie upadłościowe wobec przedsiębiorcy, w przypadku którego sąd zagraniczny ogłosił upadłość, jeżeli przedsiębiorca ten posiada znaczny majątek w Bułgarii. Zatwierdzenie planu przywracania rentowności w toku wtórnego postępowania upadłościowego wiąże się z koniecznością uzyskania zgody syndyka w postępowaniu głównym. Pozew o stwierdzenie bezskuteczności czynności prawnej wniesiony przez syndyka w głównym lub wtórnym postępowaniu upadłościowym uznaje się za wniesiony w obydwu postępowaniach.

5 Jakie przesłanki muszą zostać spełnione, aby można było dokonać potrącenia wierzytelności?

W toku postępowania upadłościowego wierzytelność wierzyciela może zostać potrącona z wierzytelnością wierzyciela względem dłużnika, jeżeli obydwa długi istniały przed dniem wydania postanowienia o wszczęciu postępowania upadłościowego, obydwa były możliwe do wyegzekwowania na drodze prawnej i były długami tego samego rodzaju, a wierzytelność wierzyciela stała się wymagalna. Jeżeli wierzytelność wierzyciela stała się wymagalna w trakcie postępowania upadłościowego lub w rezultacie wydania postanowienia orzekającego o niewypłacalności dłużnika – o ile w rezultacie wydania tego postanowienia obydwie wierzytelności zostały przypisane do tej samej kategorii – wierzyciel może potrącić kwotę swojej wierzytelności wyłącznie wówczas, gdy stała się ona wymagalna lub gdy obydwie wierzytelności zostały przypisane do tej samej kategorii. Oświadczenie o potrąceniu wierzytelności należy zgłosić syndykowi.

Potrącenie może zostać uznane za bezskuteczne względem wierzycieli masy upadłości, jeżeli wierzyciel nabył wierzytelność i zaciągnął zobowiązanie przed datą wydania postanowienia o wszczęciu postępowania upadłościowego, a w chwili nabycia wierzytelności lub zaciągania zobowiązania wiedział, że dłużnik jest niewypłacalny lub nadmiernie zadłużony lub że do sądu wniesiono wniosek o wszczęcie postępowania upadłościowego. Niezależnie od tego, kiedy zaciągnięto wzajemne zobowiązania, potrącenie dokonane przez dłużnika po wydaniu postanowienia orzekającego o niewypłacalności lub nadmiernym zadłużeniu dłużnika, ale nie wcześniej niż na rok przed datą wniesienia wniosku, uznaje się za bezskuteczne względem wierzycieli masy upadłości, z wyjątkiem tej części długu, którą wierzyciel otrzymałby po spieniężeniu masy upadłości.

Powództwo o stwierdzenie bezskuteczności potrącenia może wytoczyć syndyk lub – w przypadku braku działania syndyka – dowolny wierzyciel masy upadłości w terminie jednego roku od dnia wszczęcia postępowania upadłościowego lub od dnia wydania postanowienia o podjęciu zawieszonego postępowania upadłościowego. Jeżeli dług został potrącony po dacie wydania postanowienia o wszczęciu postępowania upadłościowego, termin na wniesienie wniosku o stwierdzenie bezskuteczności potrącenia rozpoczyna bieg w dniu dokonania potrącenia.

Wszczęcie postępowania upadłościowego powoduje zawieszenie wszystkich postępowań sądowych i polubownych w sprawach majątkowych na mocy prawa cywilnego lub handlowego, których dłużnik jest stroną (z wyjątkiem sporów wynikających ze stosunku pracy dotyczących roszczeń pieniężnych dłużnika). Przepis ten nie ma zastosowania wówczas, gdy w chwili wszczęcia postępowania upadłościowego w innej sprawie, w której dłużnik jest pozwanym, sąd dopuścił rozpatrzenie sprzeciwu wobec zarzutu potrącenia podniesionego przez dłużnika.

6 Jaki skutek wywiera postępowanie upadłościowe na obowiązujące umowy, których stroną jest dłużnik?

Nie później niż w terminie jednego miesiąca od dnia wydania postanowienia o zawieszeniu postępowania upadłościowego z powodu nieuiszczenia początkowych kosztów postępowania upadłościowego (postanowienie wydane na podstawie art. 632 ust. 1 ustawy o obrocie handlowym) dłużnik musi wypowiedzieć umowy o pracę zawarte z pracownikami i pracodawcami, powiadomić właściwą miejscową dyrekcję Krajowego Urzędu Skarbowego, wydać wymagane dokumenty poświadczające doświadczenie zawodowe i staż pracy do celów ubezpieczenia społecznego tych pracowników, sporządzić dokument referencyjny zawierający wykaz wszystkich osób posiadających wierzytelności zabezpieczone zgodnie z ustawą o wierzytelnościach zabezpieczonych pracowników na wypadek niewypłacalności pracodawcy oraz rozporządzeniem określającym zasady jej stosowania, a także przekazać dokumentację przedsiębiorstwa właściwemu miejscowemu oddziałowi Krajowego Zakładu Ubezpieczeń.

Syndyk może rozwiązać dowolną umowę, której dłużnik jest stroną, z uwagi na częściowe niewywiązanie się z postanowień umownych lub z uwagi na niewywiązanie się z kluczowych postanowień umownych. Syndyk przekazuje powiadomienie o rozwiązaniu umowy z 15-dniowym wyprzedzeniem i musi odpowiedzieć na otrzymane od strony przeciwnej wnioski o udzielenie informacji dotyczących tego, czy dana umowa zostanie rozwiązana, czy też pozostanie ważna przez cały okres jej obowiązywania. Jeżeli syndyk nie odpowie na taki wniosek, przyjmuje się, że umowa została rozwiązana.

W przypadku rozwiązania umowy strona przeciwna jest uprawniona do dochodzenia odszkodowania. Jeżeli umowa, na mocy której dłużnik regularnie uiszcza określone opłaty, zachowała ważność, syndyk nie jest zobowiązany do uregulowania jakichkolwiek zaległych płatności wynikających z tej umowy, które powstały przed dniem wydania postanowienia o wszczęciu postępowania upadłościowego.

Od dnia uprawnomocnienia się postanowienia o wszczęciu postępowania upadłościowego syndyk przyjmuje środki pieniężne wpłacane w celu uregulowania wierzytelności dłużnika. Uregulowanie wierzytelności dłużnika po dniu wydania postanowienia o wszczęciu postępowania upadłościowego, ale przed dniem wejścia tego postanowienia w życie, uznaje się za ważne, jeżeli strona, która uregulowała wierzytelność, nie wiedziała o wszczęciu postępowania upadłościowego, albo – w przypadku gdy strona wiedziała o wszczęciu tego postępowania – składniki majątku, za pomocą których uregulowano daną wierzytelność, zostały włączone do masy upadłości. Istnieje domniemanie, że strona działała w dobrej wierze, chyba że przedstawione zostaną dowody przeciwnie.

Zgodnie z art. 646 ustawy o obrocie handlowym następujące czynności są bezskuteczne względem wierzycieli, jeżeli podjęto je po dniu wydania postanowienia o wszczęciu postępowania upadłościowego z naruszeniem obowiązujących przepisów procesowych:

uregulowanie długu zaciągniętego przed wydaniem postanowienia o wszczęciu postępowania upadłościowego;
ustanowienie zastawu lub hipoteki na prawie lub składniku majątku osobistego wchodzącym w skład masy upadłości;
dokonanie czynności względem prawa lub składnika majątku, które wchodzi w skład masy upadłości.

7 Jaki skutek wywiera postępowanie upadłościowe na postępowania wszczęte przez poszczególnych wierzycieli (z wyłączeniem zawisłych spraw sądowych)?

Przed rozpoznaniem wniosku o wszczęcie postępowania upadłościowego sąd może postanowić – na wniosek wierzyciela lub z urzędu oraz w razie potrzeby w celu zabezpieczenia majątku dłużnika – o zawieszeniu postępowania egzekucyjnego z majątku dłużnika, z wyjątkiem postępowania egzekucyjnego wszczętego zgodnie z przepisami kodeksu procedur podatkowych i ubezpieczeń społecznych. W przypadku gdy wniosek o nałożenie środków składa wierzyciel, sąd udziela zabezpieczenia, jeżeli wniosek wierzyciela jest poparty przekonującymi dowodami z dokumentów lub jeżeli przedstawiono zabezpieczenie w wyznaczonej przez sąd kwocie w celu zrekompensowania dłużnikowi wszelkich strat, gdyby zostało ustalone, że nie jest on niewypłacalny

ani nadmiernie zadłużony. Sąd może uchylić nałożony środek służący zabezpieczeniu interesu prawnego, jeżeli nie jest on już konieczny do zabezpieczenia masy upadłości.

Treść postanowienia w tej sprawie przekazuje się stronie, wobec której zastosowano środki, oraz stronie, która wystąpiła o ich zastosowanie. Postanowienie podlega natychmiastowemu wykonaniu i przysługuje na nie zażalenie w terminie 7 dni od dnia otrzymania zawiadomienia. Wniesienie środka zaskarżenia nie wywiera skutku zawieszającego. Środki służące zabezpieczeniu interesu prawnego uznaje się za uchylone od dnia wydania postanowienia o oddaleniu wniosku o wszczęcie postępowania upadłościowego. Nałożony środek służący zabezpieczeniu interesu prawnego obowiązuje do dnia wydania postanowienia o wszczęciu postępowania upadłościowego. Od tego dnia przestaje on wywoływać skutki prawne na mocy postanowienia o wszczęciu postępowania upadłościowego.

Wydanie postanowienia o wszczęciu postępowania upadłościowego powoduje zawieszenie postępowania egzekucyjnego toczącego się wobec składników majątku wchodzących w skład masy upadłości, z wyjątkiem składników majątku przewidzianych w art. 193 kodeksu procedur podatkowych i ubezpieczeń społecznych. Jeżeli płatność na rzecz wierzyciela została dokonana w okresie między dniem zawieszenia postępowania egzekucyjnego a dniem wpisania do rejestru postanowienia o wszczęciu postępowania upadłościowego, wpłaconą kwotę zwraca się do masy upadłości. W przypadku zaistnienia ryzyka naruszenia interesów wierzycieli oraz podjęcia działań mających na celu realizację zabezpieczenia na rzecz wierzyciela zabezpieczonego sąd może zezwolić na kontynuowanie postępowania, pod warunkiem że część zysków, która przekracza kwotę zabezpieczenia, zostanie włączona do masy upadłości. W przypadku zgłoszenia roszczenia i jego uwzględnienia w postępowaniu upadłościowym zawieszone postępowanie zostaje zakończone. Zajęcie rzeczy ruchomej (zanop) i zajęcie nieruchomości (възбрана) zastosowane w postępowaniu egzekucyjnym są bezskuteczne wobec wierzytelności wierzycieli masy upadłości. Nie dopuszcza się nakładania środków służących zabezpieczeniu interesu prawnego zgodnie z kodeksem postępowania cywilnego lub kodeksem procedur podatkowych i ubezpieczeń społecznych w odniesieniu do składników majątku dłużnika po wszczęciu postępowania upadłościowego.

Składnikami majątku, o których mowa w art. 193 kodeksu procedur podatkowych i ubezpieczeń społecznych, są składniki majątku podlegające środkom służącym zabezpieczeniu interesu prawnego nałożonym już w toku postępowania egzekucyjnego w celu odzyskania wierzytelności publicznoprawnych, które wszczęto przed wszczęciem postępowania upadłościowego. Odnośne składniki majątku są sprzedawane przez komornika państwowego zgodnie z zasadami i procedurą, które ustanowiono w kodeksie procedur podatkowych i ubezpieczeń społecznych. Jeżeli zyski ze sprzedaży składników majątku są niewystarczające do pokrycia pełnej kwoty wierzytelności, naliczonych odsetek i kosztów poniesionych w toku postępowania egzekucyjnego wszczętego w odniesieniu do wierzytelności publicznoprawnych, pozostałą część wierzytelności wobec Skarbu Państwa lub gminy zaspokaja się zgodnie z przepisami ogólnymi. Jeżeli zyski ze sprzedaży składników majątku przekraczają pełną kwotę wierzytelności, naliczonych odsetek i kosztów poniesionych w toku postępowania egzekucyjnego wszczętego w odniesieniu do wierzytelności publicznoprawnych, komornik państwowy wpłaca pozostałą część zysków na rachunek masy upadłości. Jeżeli komornik państwowy nie sprzeda składników majątku w terminie 6 miesięcy od dnia wszczęcia postępowania upadłościowego, przekazuje składniki majątku syndykowi, który sprzedaje je w toku postępowania upadłościowego.

Po wszczęciu postępowania upadłościowego niedopuszczalne jest wytaczanie powództw w sprawach majątkowych na mocy prawa cywilnego ani handlowego przed sądy powszechne ani polubowne w innych sprawach niż następujące:

w celu ochrony praw osób trzecich, które posiadają składniki majątku należące do masy upadłości;

w sporach wynikających ze stosunku pracy;

w sprawach dotyczących roszczeń pieniężnych zabezpieczonych składnikami majątku posiadanymi przez osoby trzecie.

Następujące strony mogą wytoczyć powództwo o wydanie deklaratywnego orzeczenia zgodnie z art. 694 ustawy o obrocie handlowym, wnosząc o ustalenie istnienia wierzytelności, która nie została uznana w postępowaniu upadłościowym, lub kwestionując istnienie uznanej wierzytelności:

dłużnik, jeżeli sąd oddalił sprzeciw wobec wierzytelności uznanej przez syndyka lub umieścił tę wierzytelność na liście uznanych wierzytelności;

wierzyciel, którego wierzytelności nie uznano, jeżeli sąd pozostawił wniesiony sprzeciw bez rozpoznania lub wykreślił wierzytelność z listy uznanych wierzytelności;

wierzyciel, jeżeli sąd oddalił wniesiony przez niego sprzeciw wobec uznania wierzytelności innego wierzyciela lub umieścił wierzytelność innego wierzyciela na liście uznanych wierzytelności.

Powództwo o ustalenie istnienia lub nieistnienia wierzytelności można wytoczyć w terminie 14 dni od dnia publikacji postanowienia o zatwierdzeniu listy uznanych wierzytelności w rejestrze działalności gospodarczej. Syndyk musi uczestniczyć w postępowaniu. Uprawnoczenie się postanowienia ma skutek deklaratoryjny wobec dłużnika, syndyka i wszystkich wierzycieli w postępowaniu upadłościowym.

Ważność sprzedaży składników majątku wchodzących w skład masy upadłości w celu ich spieniężenia można zaskarżyć w drodze powództwa cywilnego, jeżeli składnik majątku został nabyty przez stronę, która nie była uprawniona do składania ofert w przetargu, lub jeżeli nie zapłacono ceny sprzedaży. W tym przypadku nabywca może dokonać konwalidacji czynności przez zapłatę należnej kwoty wraz z odsetkami naliczonymi od dnia, w którym został ogłoszony nabywcą sprzedanego składnika majątku.

Jeżeli strona nie posiada już prawa własności w wyniku sprzedaży składnika majątku w celu jego spieniężenia, nabycia tego składnika majątku i wejścia w jego posiadanie przez nabywcę, może dochodzić ochrony prawnej wyłącznie poprzez wytoczenie powództwa petytoryjnego.

8 Jaki skutek wywiera postępowanie upadłościowe na dalsze rozpoznanie sprawy sądowej zawisłej w momencie wszczęcia postępowania upadłościowego?

Wszczęcie postępowania upadłościowego powoduje zawieszenie wszystkich postępowań sądowych i polubownych w sprawach majątkowych na mocy prawa cywilnego lub handlowego, których dłużnik jest stroną, z wyjątkiem sporów wynikających ze stosunku pracy dotyczących roszczeń pieniężnych dłużnika. Przepis ten nie ma zastosowania wówczas, gdy w chwili wszczęcia postępowania upadłościowego w innej sprawie, w której dłużnik jest pozwanym, sąd dopuścił rozpatrzenie sprzeciwu wobec zarzutu potrącenia podniesionego przez dłużnika. Zawieszone postępowanie zostaje podjęte w przypadku uznania wierzytelności w postępowaniu upadłościowym, tj. jej umieszczenia na zatwierdzonej przez sąd liście uznanych wierzytelności.

Zawieszone postępowanie zostaje podjęte i będzie kontynuowane z udziałem: 1) syndyka i wierzyciela w przypadku nieumieszczenia wierzytelności na liście wierzytelności uznanych przez syndyka lub na zatwierdzonej przez sąd liście wierzytelności lub 2) syndyka, wierzyciela i strony, która wniosła sprzeciw, jeżeli wierzytelność umieszczono na liście wierzytelności uznanych przez syndyka, lecz wniesiono sprzeciw wobec umieszczenia jej na tej liście. W tym przypadku postanowienie ma skutek deklaratoryjny wobec dłużnika, syndyka i wszystkich wierzycieli, którym przysługują wierzytelności wobec masy upadłości.

Niedopuszczalne jest zawieszenie postępowania toczącego się przeciwko dłużnikowi w przedmiocie roszczeń pieniężnych zabezpieczonych majątkiem osoby trzeciej.

9 Czym charakteryzuje się co do zasady udział wierzycieli w postępowaniu upadłościowym?

Wierzyciel posiadający wierzytelność wobec dłużnika wynikającą z transakcji handlowej może złożyć wniosek o wszczęcie postępowania upadłościowego oraz przystąpić do postępowania upadłościowego wszczętego na wniosek innego wierzyciela. We wniosku dłużnik może również zaproponować plan przywracania rentowności i wskazać osobę spełniającą wymogi dotyczące syndyków, która może zostać wyznaczona na syndyka tymczasowego, jeżeli sąd postanowi o wszczęciu postępowania upadłościowego. Wierzyciel może zwrócić się do sądu o nałożenie środków zapobiegawczych oraz środków służących zabezpieczeniu interesu prawnego przed rozpatrzeniem wniosku o wszczęcie postępowania upadłościowego, aby zabezpieczyć majątek dłużnika.

W przypadku, w którym jest oczywiste, że dalsze prowadzenie działalności przez przedsiębiorstwo byłoby szkodliwe dla masy upadłości, sąd może – na wniosek wierzyciela – nakazać zaprzestania prowadzenia działalności od dnia wydania postanowienia o wszczęciu postępowania upadłościowego albo od późniejszej daty przypadającej jednak przed upływem terminu na przedstawienie propozycji planu przywracania rentowności.

Jeżeli dostępne składniki majątku dłużnika są niewystarczające do pokrycia początkowych kosztów postępowania upadłościowego, sąd ustala wysokość kwoty, którą wierzyciel jest zobowiązany uiścić z góry w celu wszczęcia postępowania upadłościowego. Jeżeli składniki majątku dłużnika są niewystarczające lub nie uiszczono kosztów początkowych, wierzyciel może wnieść o podjęcie zawieszonego postępowania upadłościowego w terminie jednego roku od dnia wydania postanowienia o zawieszeniu postępowania.

Wierzyciele mogą zaskarżyć postanowienia sądu wydane w postępowaniu upadłościowym oraz czynności i decyzje organów zarządzających dłużnikiem w przypadku spełnienia przesłanek wstępnych określonych w ustawie o obrocie handlowym.

W postępowaniu upadłościowym wezwania do stawienia się przed sądem doręcza się wierzycielom uczestniczącym w postępowaniu w charakterze stron na ich odpowiednie adresy w Bułgarii. Jeżeli wierzyciel zmienił adres, nie powiadomiwszy o tym sądu, wszystkie wezwania do stawienia się przed sądem i pisma zostają dołączone do akt sprawy i uznane za należycie doręczone. Jeżeli wierzyciel nie ma adresu w Bułgarii oraz jego siedziba główna znajduje się w innym państwie, musi podać adres do doręczeń w Bułgarii. W przypadku niepodania adresu do doręczeń w Bułgarii wezwanie do stawienia się przed sądem publikuje się w rejestrze działalności gospodarczej. Po wszczęciu postępowania upadłościowego uznaje się, że strony powiadomiono o niepodlegających zaskarżeniu czynnościach sądu, które nie podlegają wpisowi do rejestru działalności gospodarczej ani obowiązkowi powiadomienia stron zgodnie z kodeksem postępowania cywilnego, w drodze wpisu do rejestru prowadzonego przez sąd. Jeżeli zgodnie z ustawą o obrocie handlowym wezwanie do stawienia się przed sądem należy doręczyć stronom za pośrednictwem powiadomienia opublikowanego w rejestrze działalności gospodarczej, wezwanie, powiadomienie lub wezwanie do stawienia się przed sądem należy opublikować w terminie co najmniej 7 dni przed wyznaczonym terminem posiedzenia lub rozprawy.

W pierwszym zgromadzeniu wierzycieli uczestniczą wierzyciele umieszczeni na liście sporządzonej przez syndyka tymczasowego na podstawie ksiąg dłużnika i wyciągów z tych ksiąg i przedstawionej na pierwszym zgromadzeniu. Wierzyciele uczestniczą w zgromadzeniu osobiście lub za pośrednictwem pełnomocnika upoważnionego do reprezentowania wierzyciela na mocy jednoznacznie sformułowanego pełnomocnictwa. Jeżeli wierzyciel jest osobą fizyczną, podpis mocodawcy na pełnomocnictwie musi być poświadczony notarialnie. Uchwały są przyjmowane zwykłą większością głosów wierzycieli umieszczonych na liście, z wyłączeniem głosów wierzycieli, którzy są obecnie powiązani z dłużnikiem, wierzycieli, którzy byli powiązani z dłużnikiem w trzyletnim okresie poprzedzającym wszczęcie postępowania upadłościowego, oraz wierzycieli, którzy nabyli wierzitelności od podmiotów powiązanych z dłużnikiem w trzyletnim okresie poprzedzającym wszczęcie postępowania upadłościowego. Pierwsze zgromadzenie wierzycieli:

zapoznaje się ze sprawozdaniem sporządzonym przez syndyka tymczasowego;

wyznacza syndyka stałego i przedstawia jego kandydaturę sądowi;

wybiera radę wierzycieli.

Niedopuszczalne jest zwołanie zgromadzenia wierzycieli w następujących przypadkach:

jeżeli przed złożeniem wniosku o wszczęcie postępowania upadłościowego dłużnik przez trzy lata nie składał rocznych sprawozdań finansowych do rejestru działalności gospodarczej;

jeżeli dłużnik nie wywiązuje się z obowiązku współpracy z tymczasowym syndykiem i odmawia wydania ksiąg lub jeżeli księgi były prowadzone w sposób ewidentnie niewłaściwy.

W takim przypadku tymczasowy syndyk wyznaczony przez sąd pełni swoje obowiązki do chwili wyznaczenia syndyka stałego przez zgromadzenie wierzycieli po zatwierdzeniu przez sąd wierzitelności uznanych przez syndyka.

Zgromadzenie wierzycieli można zwołać na wniosek dłużnika, syndyka, rady wierzycieli lub grupy wierzycieli posiadających jedną piątą łącznej liczby uznanych wierzitelności. Zgromadzenie wierzycieli odbywa się niezależnie od liczby uczestniczących wierzycieli, a przewodniczy mu sędzia prowadzący postępowanie. Do celów przyjmowania uchwał każdemu z wierzycieli przysługuje liczba głosów odpowiadająca udziałowi jego wierzitelności w całkowitej kwocie uznanych wierzitelności wraz z prawami głosu przyznanymi przez sąd. Prawa głosu mogą również zostać przyznane wierzycielom uczestniczącym we wznowionych postępowaniach sądowych lub polubownych przeciwko dłużnikowi w sprawach majątkowych na mocy prawa cywilnego lub handlowego, jeżeli wierzitelność jest poparta niepodważalnymi dowodami z dokumentów; wierzycielom, których wierzitelności nie uznano i którzy wytoczyli powództwo o wydanie orzeczenia deklaratorynego na podstawie art. 694 ustawy o obrocie handlowym oraz wierzycielom, których wierzitelności uznano i przeciwko którym wytoczono powództwo o ustalenie nieistnienia wierzitelności na podstawie art. 694 ustawy o obrocie handlowym. Wierzycielom posiadającym wierzitelności niezabezpieczone z tytułu odsetek ustawowych lub umownych oraz wymagalnych po dniu wydania postanowienia o wszczęciu postępowania upadłościowego, wierzycielom posiadającym wierzitelności z tytułu pożyczek udzielonych dłużnikowi przez współnika lub udziałowca/akcjonariusza oraz wierzycielom posiadającym wierzitelności z tytułu darowizn lub kosztów poniesionych przez wierzyciela w toku postępowania, z wyjątkiem z góry uiszczonych kosztów, jeżeli majątek dłużnika nie wystarcza do pokrycia poniesionych kosztów, nie przysługuje prawo głosu. Uchwały są przyjmowane zwykłą większością głosów, chyba że ustawa o obrocie handlowym stanowi inaczej.

Zgromadzenie wierzycieli:

zapoznaje się ze sprawozdaniem z czynności syndyka;

zapoznaje się ze sprawozdaniem rady wierzycieli;

wybiera syndyka, jeżeli żaden syndyk nie został wybrany;

przyjmuje uchwały o odwołaniu syndyka i wyznaczeniu nowego syndyka;

ustala wysokość bieżącego wynagrodzenia, zmienia jego wysokość i ustala wysokość ostatecznego wynagrodzenia syndyka;

wybiera radę wierzycieli, jeżeli nie została ona wybrana, lub zmienia jej skład;

proponuje sądowi kwotę świadczenia alimentacyjnego na rzecz dłużnika i jego rodziny;

ustala sposób spieniężenia składników majątku dłużnika oraz sposób i warunki oszacowania majątku, wyboru rzeczoznawców i ich wynagrodzenia.

Jeżeli zgromadzenie wierzycieli nie jest w stanie przyjąć uchwały o wyznaczeniu syndyka, zostaje on wyznaczony przez sąd, a jeżeli sąd nie jest w stanie rozstrzygnąć kwestii sposobu i zasad spieniężenia majątku dłużnika, decyzję w tej kwestii podejmuje syndyk. Sąd odwołuje syndyka na wniosek wierzycieli posiadających ponad połowę łącznej liczby wszystkich wierzitelności. Sąd, działając na wniosek wierzyciela, może odwołać syndyka w dowolnej chwili, jeżeli nie będzie on wywiązywał się z powierzonych mu obowiązków wynikających z pełnionej funkcji lub będzie działał na szkodę interesów wierzyciela lub dłużnika.

Zgromadzenie wierzycieli może przyjąć uchwałę o wyznaczeniu organu nadzorczego posiadającego uprawnienia do sprawowania kontroli nad działalnością dłużnika w okresie obowiązywania planu przywracania rentowności lub w krótszym okresie, w tym wówczas, gdy nie jest to wyraźnie przewidziane w planie przywracania rentowności.

Za zgodą zgromadzenia wierzycieli sąd może zezwolić syndykowi na sprzedaż majątku osobistego dłużnika przed udzieleniem zezwolenia na spieniężenie masy upadłości, jeżeli koszt przechowywania tego rodzaju majątku osobistego do chwili zarządzenia spieniężenia masy upadłości zgodnie z procedurą

ogólną przekracza jej wartość. Inne składniki majątku należące do masy upadłości można sprzedać za zgodą zgromadzenia wierzycieli, jeżeli jest to konieczne w celu pokrycia kosztów postępowania upadłościowego oraz jeżeli żaden z wierzycieli nie zgodził się na uiszczenie kosztów z góry po wezwaniu go do tego.

Działając na wniosek syndyka oraz zgodnie z uchwałą przyjętą przez zgromadzenie wierzycieli, sąd upadłościowy zezwala na sprzedaż składników majątku dłużnika w drodze bezpośrednich negocjacji lub przez pośrednika, jeżeli majątek osobisty i prawa majątkowe, które zostały wystawione na sprzedaż w całości, jako oddzielne części lub poszczególne rzeczy i prawa, nie zostały sprzedane z powodu braku nabywców lub odstąpienia od umowy przez nabywcę.

Uchwały zgromadzenia wierzycieli są wiążące dla wszystkich wierzycieli, w tym dla wierzycieli nieobecnych na zgromadzeniu. Na wniosek wierzyciela sąd może uchylić uchwałę zgromadzenia wierzycieli, jeżeli jest ona niezgodna z prawem lub w znacznym stopniu szkodzi interesom niektórych wierzycieli. Zgromadzenie wierzycieli może wybrać radę wierzycieli składającą się z co najmniej trzech, lecz nie więcej niż dziewięciu członków. W skład rady wierzycieli muszą wchodzić członkowie reprezentujący wierzycieli zabezpieczonych i niezabezpieczonych, z wyjątkiem tych, o których mowa w art. 616 ust. 2 ustawy o obrocie handlowym (wierzycieli, których roszczenia są zaspokajane po zaspokojeniu w pełni roszczeń wszystkich pozostałych wierzycieli). Rada wierzycieli wspomaga i nadzoruje działania syndyka w odniesieniu do zarządzania majątkiem dłużnika, przeprowadza kontrole ewidencji handlowych dłużnika oraz dostępnych środków pieniężnych, wydaje opinie na temat kontynuowania działalności przez przedsiębiorstwo dłużnika oraz wynagrodzenia syndyka tymczasowego i syndyka z urzędu, działań podejmowanych w związku ze spieniężeniem masy upadłości oraz odpowiedzialności syndyka w innych przypadkach. Członkowie rady wierzycieli mają prawo do wynagrodzenia na rzecz wierzycieli w wysokości ustalonej w chwili ich wyboru. Członek rady wierzycieli nie może w żaden sposób – bezpośrednio ani za pośrednictwem innej osoby – nabywać składników majątku osobistego ani praw majątkowych wchodzących w skład masy upadłości. Ograniczenie to ma również zastosowanie do małżonka członka rady wierzycieli, jego krewnych w linii prostej i jego krewnych i powinowatych w linii bocznej do szóstego stopnia pokrewieństwa oraz do trzeciego stopnia powinowactwa.

Zawieszone postępowania sądowe i polubowne w sprawach majątkowych na mocy prawa cywilnego i handlowego, których dłużnik jest stroną, zostają podjęte i będą kontynuowane z udziałem syndyka i wierzyciela w przypadku nieumieszczenia wierzytelności na liście wierzytelności uznanych przez syndyka lub na zatwierdzonej przez sąd liście wierzytelności lub z udziałem syndyka, wierzyciela i strony, która wniosła sprzeciw, jeżeli wierzytelność umieszczono na liście wierzytelności uznanych przez syndyka, lecz wniesiono sprzeciw wobec umieszczenia jej na tej liście.

Sąd upadłościowy może na wniosek wierzyciela dopuścić możliwość zastosowania przewidzianych w obowiązujących przepisach środków służących zabezpieczeniu interesu prawnego w celu zabezpieczenia składników majątku pozostających w dyspozycji dłużnika.

Wierzyciel może potrącić wierzytelność przysługującą mu wobec dłużnika w przypadku spełnienia przesłanek określonych w art. 645 ustawy o obrocie handlowym. Aby zwiększyć wartość masy upadłości, syndyk może wytoczyć powództwo, o którym mowa w art. 645, 646 i 647 ustawy o obrocie handlowym oraz w art. 135 ustawy o zobowiązaniach i umowach, w związku z prowadzonym postępowaniem upadłościowym, jak również powołać do spełnienia świadczenia. W przypadku wytoczenia powództwa przez wierzyciela nie dopuszcza się możliwości wytoczenia drugiego powództwa dotyczącego tego samego roszczenia. Drugi wierzyciel może jednak zwrócić się do sądu o możliwość przystąpienia do postępowania w charakterze współpowoda przed pierwszą rozprawą.

Wierzyciel może zwrócić się do syndyka o udostępnienie do wglądu rejestru i sprawozdania oraz o sporządzenie sprawozdania specjalnego dotyczącego kwestii będących przedmiotem zainteresowania, do których nie odniesiono się w sprawozdaniu za dany okres. Wierzyciel może zaskarżyć pisemnie sprawozdanie syndyka w związku z jego odwołaniem w terminie 7 dni od dnia przedstawienia sprawozdania.

Wierzyciele mogą zgłaszać na piśmie przysługujące im wierzytelności do sądu upadłościowego. Mogą wnieść do sądu sprzeciw na piśmie wobec wierzytelności – zarówno uznanych, jak i nieuznanych przez syndyka – w terminie 7 dni od dnia publikacji listy w rejestrze działalności gospodarczej oraz wytoczyć powództwo o wydanie deklaratorywnego orzeczenia ustalającego zgodnie z art. 694 ustawy o obrocie handlowym w terminie 14 dni od dnia publikacji postanowienia sądu o zatwierdzeniu listy w rejestrze działalności gospodarczej.

Wierzyciele mogą zgłaszać na piśmie przysługujące im wierzytelności do sądu upadłościowego. Mogą wnieść do sądu sprzeciw na piśmie wobec wierzytelności – zarówno uznanych, jak i nieuznanych przez syndyka – w terminie 7 dni od dnia publikacji listy w rejestrze działalności gospodarczej oraz następnie wytoczyć powództwo o wydanie orzeczenia deklaratorywnego, wnosząc o ustalenie istnienia nieuznanych wierzytelności lub o ustalenie nieistnienia uznanych wierzytelności, w terminie 7 dni od dnia publikacji postanowienia sądu o zatwierdzeniu listy w rejestrze działalności gospodarczej.

Plan przywracania rentowności mogą zaproponować wierzyciele posiadający co najmniej jedną trzecią wierzytelności zabezpieczonych oraz wierzyciele posiadający co najmniej jedną trzecią wierzytelności niezabezpieczonych, z wyjątkiem: wierzycieli posiadających wierzytelności z tytułu odsetek ustawowych lub umownych od długów niezabezpieczonych, które stały się wymagalne po dniu wydania postanowienia o wszczęciu postępowania upadłościowego; wierzycieli posiadających wierzytelności z tytułu pożyczek udzielonych dłużnikowi przez współnika lub udziałowca/akcjonariusza; wierzycieli posiadających wierzytelności z tytułu darowizn oraz kosztów poniesionych przez wierzyciela w postępowaniu upadłościowym, z wyjątkiem uiszczonych z góry kosztów, jeżeli majątek dłużnika jest niewystarczający w celu ich pokrycia.

Wierzyciel posiadający uznaną wierzytelność lub prawo głosu uznane przez sąd może zaproponować plan przywracania rentowności dla podmiotów prowadzących niewypłacalne przedsiębiorstwo dłużnika (w tym in absentia, za pośrednictwem poświadczanego notarialnie pisma opatrzonego jego podpisem) oraz zgłaszać nad tym planem. Wierzyciele, w tym posiadający nieuznane wierzytelności, w których przedmiocie wytoczono przed sąd powództwo o wydanie deklaratorywnego orzeczenia zgodnie z art. 694 ustawy o obrocie handlowym, mogą zaskarżyć przyjęty plan w terminie 7 dni od dnia jego przyjęcia.

Jeżeli dłużnik uchybi zobowiązaniom zaciągniętym na mocy planu, wierzyciele, których wierzytelności stanowią co najmniej 15% wszystkich wierzytelności spieniężonych na mocy planu, mogą wnieść o podjęcie postępowania upadłościowego.

Wierzyciel może wnieść pisemny zarzut wobec planu podziału, a następnie zaskarżyć postanowienie sądu o zatwierdzeniu planu.

Jeżeli dłużnik uchybi zobowiązaniom zaciągniętym na mocy ugody pozasądowej zawartej z wierzycielami zgodnie z art. 740 ustawy o obrocie handlowym, wierzyciele posiadający co najmniej 15% wszystkich wierzytelności mogą wnieść do sądu o podjęcie postępowania upadłościowego.

Dłużnik lub wierzyciel posiadający uznaną wierzytelność lub wierzytelność, której istnienie stwierdzono w drodze powództwa cywilnego, mogą wnieść do sądu o podjęcie zawieszonego postępowania w terminie jednego roku od dnia wydania postanowienia sądu o zawieszeniu postępowania, jeżeli w tym okresie kwoty zabezpieczone do celów wierzytelności spornych zostaną zwolnione lub ujawnione zostaną składniki majątku, których istnienie było nieznanne sądom w postępowaniu upadłościowym.

W terminie jednego miesiąca od dnia publikacji w rejestrze działalności gospodarczej złożonego przez dłużnika wniosku o przywrócenie praw każdy wierzyciel posiadający uznaną wierzytelność lub wierzytelność, której istnienie stwierdzono w drodze powództwa cywilnego, mogą zaskarżyć odnośny wniosek.

Na wniosek wierzyciela sąd bułgarski może wszcząć wtórne postępowanie upadłościowe wobec przedsiębiorcy, którego upadłość ogłosił sąd zagraniczny, jeżeli przedsiębiorca ten posiada znaczny majątek w Bułgarii. Wierzyciel, który otrzymał częściową zapłatę w postępowaniu głównym, uczestniczy w podziale majątku w postępowaniu wtórnym, jeżeli część, którą by otrzymał, przekracza część, która zostałaby rozdzielona między pozostałych wierzycieli w postępowaniu wtórnym.

10 W jaki sposób zarządca może wykorzystać aktywa masy upadłości dłużnika lub nimi rozporządzać?

Syndyk posiada następujące uprawnienia: zasięganie informacji dotyczących majątku dłużnika i identyfikowanie takiego majątku; uczestnictwo w postępowaniach toczących się wobec dłużnika lub wytaczanie powództw w imieniu dłużnika; w przypadkach przewidzianych w przepisach – występowanie o rozwiązanie, unieważnienie lub stwierdzenie nieważności umów, których dłużnik jest stroną; pobieranie środków pieniężnych należnych dłużnikowi i deponowanie ich na specjalnym rachunku; za zgodą sądu – dysponowanie środkami pieniężnymi dłużnika zdeponowanymi na rachunkach bankowych, jeżeli jest to konieczne do zarządzania majątkiem dłużnika i zabezpieczenia tego majątku; oraz spieniężanie składników majątku wchodzących w skład masy upadłości.

Syndyk sprzedaje majątek osobisty i prawa majątkowe należące do masy upadłości w całości, jako oddzielne części lub poszczególne rzeczy i prawa po uzyskaniu zezwolenia sądu oraz zgodnie z uchwałą przyjętą przez zgromadzenie wierzycieli. W przypadku nieprzyjęcia uchwały o sposobie i procedurze spieniężenia majątku oraz zasadach jego oszacowania przez wybranych rzeczoznawców rozstrzyga syndyk.

Syndyk sporządza obwieszczenie o sprzedaży, które zawiera informacje o dłużniku, opis majątku wystawionego na sprzedaż, regulamin sprzedaży, datę, godzinę i miejsce sprzedaży, termin składania ofert w ciągu dnia oraz oszacowanie majątku wystawionego na sprzedaż. Syndyk zamieszcza obwieszczenie w widocznym miejscu w pomieszczeniach gminy, w której znajduje się siedziba główna przedsiębiorstwa dłużnika, oraz w pomieszczeniach siedziby głównej dłużnika w terminie co najmniej 14 dni przed datą sprzedaży wskazaną w obwieszczeniu. Ponadto syndyk sporządza protokół określający szczegółowo powyższe czynności oraz zapewnia jego publikację w specjalnym biuletynie prowadzonym przez Ministerstwo Gospodarki w terminie 14 dni przed datą sprzedaży wskazaną w obwieszczeniu.

Sprzedaż odbywa się w kancelarii syndyka lub pod adresem siedziby głównej przedsiębiorstwa dłużnika w dniu wskazanym w obwieszczeniu. Oferenci, którzy mają zamiar uczestniczyć w procedurze sprzedaży, muszą wnieść wadium w wysokości 10% sumy oszacowania. Każdy oferent musi podać oferowaną cenę liczbowo i słownie oraz złożyć ofertę wraz z dowodem wniesienia wadium w zaklejonej kopercie. Oferty są składane syndykowi w dniu sprzedaży w wyznaczonym terminie i wpisywane do specjalnego rejestru w kolejności ich wpłynięcia. Po upływie wyznaczonego terminu syndyk ogłasza otrzymane oferty w obecności uczestniczących oferentów i sporządza specjalny protokół postępowania. Oferty otrzymane od nieuprawnionych oferentów oraz oferentów oferujących ceny poniżej sumy oszacowania są nieważne. Składnik majątku sprzedawany jest oferentowi, który zaoferował najwyższą cenę. W przypadku zaoferowania najwyższej ceny przez więcej niż jednego oferenta nabywcę ustala się w drodze licytacji, którą syndyk przeprowadza bez zbędnej zwłoki w obecności uczestniczących oferentów. Dane zwycięskiego oferenta są odnotowywane w protokole sporządzonym przez syndyka, który zostaje następnie podpisany przez syndyka i wszystkich oferentów. Nabywca musi zapłacić zaoferowaną cenę, odliczywszy wniesione z góry wadium w wysokości 10%, w terminie 7 dni od dnia sprzedaży. Jeżeli nabywca jest wierzycielem posiadającym uznaną wierzytelność lub wierzycielem zabezpieczonym, syndyk sporządza plan podziału, wskazując, jaka część ceny ma zostać uiszczona przez nabywcę i zatrzymana w celu zaspokojenia wierzytelności innych wierzycieli, oraz jaka część ceny ma zostać potrącona z wierzytelnością wierzyciela. W tym przypadku nabywca musi uiścić kwoty, które zostają zatrzymane w celu zaspokojenia wierzytelności innych wierzycieli zgodnie z planem podziału, w terminie 7 dni od dnia wejścia w życie planu lub – w braku innych wierzycieli – kwotę, o którą cena, jaką należy uiścić, przekracza kwotę przysługującą mu wierzytelności. W przypadku nieuiszczenia ceny w terminie 7 dni syndyk oferuje składnik majątku oferentowi, który zaoferował drugą co do wysokości cenę, chyba że wycofał on wadium. Za zgodą tego oferenta syndyk ogłasza go następnie nabywcą. Syndyk w razie potrzeby powtarza procedurę do chwili zaoferowania składnika majątku wszystkim oferentom, którzy zaoferowali cenę nie niższą od sumy oszacowania.

Jeżeli do przetargu nie przystąpił żaden oferent lub w przypadku nieotrzymania żadnej ważnej oferty lub nieuiszczenia ceny przez nabywcę, publikuje się nowe obwieszczenie o sprzedaży i organizuje się przetarg nieograniczony (licytację), w którym cena wywołania wynosi 80% sumy oszacowania. Oferty są odnotowywane na liście ofert, a wysokość postąpienia ustala syndyk i wskazuje w obwieszczeniu.

W przypadku terminowego uiszczenia należnej kwoty przez osobę ogłoszoną nabywcą sąd wydaje postanowienie o nabyciu prawa własności przez nabywcę w dniu następującym po dniu zapłaty. Pozostali licytanci biorący udział w licytacji oraz dłużnik mogą zaskarżyć postanowienie przed sądem apelacyjnym. W przypadku uchylenia postanowienia o nabyciu prawa własności lub uznania sprzedaży za nieważną organizuje się kolejną licytację po publikacji nowego obwieszczenia.

Syndyk przenosi prawo własności na nabywcę na podstawie prawomocnego postanowienia o nabyciu prawa własności i dowodu wniesienia wymaganych opłat z tytułu przeniesienia prawa własności. Ryzyko utraty prawa własności ponosi nabywca, a wydatki z tytułu jego zachowania do chwili przeniesienia prawa własności na nabywcę pokrywane są z masy upadłości.

W przypadku wszczęcia postępowania egzekucyjnego wobec rzeczy objętej współwłasnością w odniesieniu do długu niektórych z właścicieli podaje się opis prawa własności w ujęciu całościowym, jednak sprzedaży podlega wyłącznie część idealna należna od dłużnika. Składnik majątku można sprzedać w całości za zgodą pozostałych współwłaścicieli wyrażoną na piśmie.

W przypadku sprzedaży składnika majątku, na którym dłużnik ustanowił hipotekę lub zastaw w celu zabezpieczenia długu strony przeciwnej lub który to składnik majątku nabył obciążony hipoteką lub zastawem, syndyk wysyła zawiadomienie wierzycielowi zabezpieczonemu, informując go o terminie sprzedaży. Sporządza się osobny plan podziału, w którym wskazuje się kwoty, które należy uiścić na rzecz wierzyciela zabezpieczonego z tytułu sprzedaży tego rodzaju składnika majątku. Syndyk rezerwuje kwotę należną wierzycielowi zabezpieczonemu zgodnie z tym planem podziału i przekazuje ją po przedstawieniu tytułu egzekucyjnego dotyczącego długu lub zaświadczenia, że wierzytelność uznano w postępowaniu upadłościowym. Syndyk rezerwuje kwotę należną wierzycielowi zabezpieczonemu posiadającemu wierzytelność z tytułu długu zabezpieczonego zastawem po przedstawieniu zaświadczenia z rejestru o ustanowieniu zastawu oraz poświadczonych notarialnie oświadczenia podpisanego przez wierzyciela potwierdzającego obecną kwotę zabezpieczonej pożyczki.

Działając na wniosek syndyka oraz zgodnie z uchwałą przyjętą przez zgromadzenie wierzycieli, sąd upadłościowy zezwala na sprzedaż składników majątku dłużnika w drodze bezpośrednich negocjacji lub przez pośrednika, jeżeli majątek osobisty i prawa majątkowe, które zostały wystawione na sprzedaż w całości, jako oddzielne części lub poszczególne rzeczy i prawa, nie zostały sprzedane z powodu braku nabywców lub odstąpienia od umowy przez nabywcę. Cena sprzedaży nie może być niższa niż 80% sumy oszacowania. Ofertę nabycia udziałów dłużnika w innych spółkach należy złożyć w pierwszej kolejności pozostałym wspólnikom. Jeżeli oferta nie zostanie przyjęta w ciągu jednego miesiąca, udziały zostają sprzedane. W takim wypadku cenę nabycia udziałów należy uiścić w terminie maksymalnie 60 miesięcy począwszy od dnia, w którym wybrano nabywcę, zaś umowę zawiera się po zapłaceniu ceny w całości.

Jeżeli lokale mieszkalne należące do dłużnika są wynajmowane jego pracownikom w dniu przyjęcia przez zgromadzenie wierzycieli uchwały w sprawie zasad i procedur spieniężenia takich lokali, syndyk musi w pierwszej kolejności zaoferować sprzedaż lokali mieszkalnych takim pracownikom lub innym osobom, które mają roszczenia wynikające ze stosunku pracy z dłużnikiem, chyba że w sprawie tych nieruchomości toczy się postępowanie. Syndyk wysyła

do każdej osoby pisemne wezwanie, które zawiera opis nieruchomości, jej oszacowanie, termin płatności, który nie może być krótszy niż 30 dni ani dłuższy niż 60 dni, oraz dane rachunku bankowego, na który należy dokonać zapłaty. Strony muszą odpowiedzieć na wezwanie w terminie 14 dni i powiadomić syndyka, czy chcą nabyć nieruchomość za cenę wskazaną w oszacowaniu w określonym terminie. Płacąc cenę, pracownicy mogą potrącić swoje wierzytelności z niewypłaconymi wynagrodzeniami dłużnika. Umowę sprzedaży sporządza się w formie aktu własności nieruchomości podpisanego przez syndyka w charakterze sprzedającego. Wydatki związane ze sprzedażą pokrywa sprzedawca.

Syndyk wymaga przekazania zastawionego przedmiotu, który jest częścią majątku osobistego wierzyciela lub osoby trzeciej, i sprzedaje go zgodnie z procedurą określoną w rozdziale 46 ustawy o obrocie handlowym, chyba że prawo zezwala na jego sprzedaż przez wierzyciela bez interwencji sądu.

11 Jakie wierzytelności mogą być zgłoszone do masy upadłości dłużnika oraz w jaki sposób traktuje się roszczenia powstałe po wszczęciu postępowania upadłościowego?

W postępowaniu upadłościowym można zgłaszać następujące wierzytelności:

wierzytelności zabezpieczone zastawem lub hipoteką albo wierzytelności podlegające zajęciu rzeczy ruchomej (заноп) lub nieruchomości (възбрана), wpisane do rejestru na podstawie ustawy o zastawie;

wierzytelności, w stosunku do których wykonywane jest prawo zastawu;

wydatki poniesione w postępowaniu upadłościowym (opłata skarbową płatną przy składaniu wniosku o wszczęcie postępowania i wszelkie inne koszty poniesione do chwili uprawomocnienia się postanowienia o wszczęciu postępowania upadłościowego; wynagrodzenie syndyka; roszczenia pracowników przedsiębiorstwa dłużnika, jeżeli nie zaprzestało ono działalności handlowej; koszty poniesione w związku ze zwiększeniem wartości, oszacowaniem i podziałem masy upadłości oraz zarządzaniem nią oraz świadczenia alimentacyjne wypłacane na rzecz dłużnika i jego rodziny);

wierzytelności wynikające z umów o pracę, które istniały przed wszczęciem postępowania upadłościowego;

odszkodowanie ustawowe należne osobom trzecim ze strony dłużnika;

zobowiązania publicznoprawne wobec Skarbu Państwa lub gmin, w tym m.in. wierzytelności z tytułu podatków, ceł, opłat i obowiązkowych składek na ubezpieczenie społeczne, jeżeli powstały przed dniem wszczęcia postępowania upadłościowego;

wierzytelności powstałe po wszczęciu postępowania upadłościowego i niezapłacone w terminie;

wszelkie pozostałe wierzytelności niezabezpieczone, które powstały przed wszczęciem postępowania upadłościowego;

odsetki ustawowe lub umowne od wierzytelności niezabezpieczonych, które stały się wymagalne po dniu wszczęcia postępowania upadłościowego;

pożyczki udzielone dłużnikowi przez współnika lub udziałowca/akcjonariusza;

darowizny;

wydatki poniesione przez wierzycieli w związku z postępowaniem upadłościowym, z wyjątkiem wydatków przewidzianych w art. 629b ustawy o obrocie handlowym (zapłacone z góry początkowe koszty sądowe).

Wierzyciele, których wierzytelności powstały po dniu wydania postanowienia o wszczęciu postępowania upadłościowego, otrzymują płatność w terminie, a jeżeli nie otrzymają płatności, ich wierzytelności zaspokaja się zgodnie z procedurą określoną w art. 722 ust. 1 ustawy o obrocie handlowym.

12 Jakie zasady obowiązują przy zgłaszaniu, weryfikacji i uznaniu wierzytelności?

Wierzyciele muszą zgłosić swoje wierzytelności do sądu upadłościowego na piśmie w terminie jednego miesiąca od dnia wpisania postanowienia o wszczęciu postępowania upadłościowego do rejestru działalności gospodarczej, wskazując podstawy i kwotę wierzytelności, stopnie uprzywilejowania i zabezpieczenia oraz adres do doręczeń, a także przedstawiając dowody z dokumentów.

W terminie nieprzekraczającym 7 dni po upływie terminu jednego miesiąca syndyk sporządza:

listę zgłoszonych wierzytelności, uszeregowanych w kolejności ich wpłynięcia, ze wskazaniem podstawy i kwoty wierzytelności, stopnia uprzywilejowania i zabezpieczenia oraz daty zgłoszenia;

listę wierzytelności, które syndyk włącza do listy z urzędu, w szczególności: wierzytelności pracowników wynikające z ich stosunków pracy z dłużnikiem i zobowiązań publicznoprawnych oszacowanych i określonych w postanowieniu, która już się uprawomocniła;

listę zgłoszonych nieuznanych wierzytelności.

Wierzytelności zgłoszone po upływie terminu jednego miesiąca od wpisania postanowienia do rejestru działalności gospodarczej, ale nie później niż w ciągu dwóch miesięcy od dnia upływu tego terminu, są zamieszczane na liście zgłoszonych wierzytelności i uznawane zgodnie z przewidzianą w prawie procedurą. Po upływie drugiego terminu nie można zgłaszać żadnych wierzytelności, które powstały przed wszczęciem postępowania upadłościowego.

Po podjęciu zawieszonego postępowania upadłościowego okres na zgłaszanie wierzytelności rozpoczyna się od dnia wpisania postanowienia do rejestru na mocy art. 632 ust. 2 ustawy o obrocie handlowym (postanowienie o podjęciu zawieszonego postępowania upadłościowego).

Wierzytelności nieuregulowane w terminie, powstałe po wszczęciu postępowania upadłościowego, a przed zatwierdzeniem planu przywracania rentowności, zgłasza się zgodnie z tą samą procedurą i zamieszcza na dodatkowej liście, którą sporządza syndyk.

Syndyk podejmuje działania mające na celu niezwłoczne opublikowanie list wierzytelności w rejestrze działalności gospodarczej oraz udostępnia je wierzycielom i dłużnikowi w rejestrze sądowym.

Dłużnik i każdy wierzyciel mogą zgłosić do sądu pisemny sprzeciw co do wierzytelności uznanej lub nieuznanej w terminie 7 dni od dnia publikacji listy w rejestrze działalności gospodarczej oraz wysyłają kopię tego sprzeciwu syndykowi. Nie można zakwestionować wierzytelności potwierdzonej prawomocnym wyrokiem wydanym po wydaniu postanowienia o wszczęciu postępowania upadłościowego, w którym uczestniczył syndyk.

Jeżeli nie wpłynie żaden sprzeciw do list, sąd z urzędu zatwierdza listę uznanych i zarejestrowanych wierzytelności na posiedzeniu niejawnym niezwłocznie po upływie terminu siedmiu dni. Jeżeli wniesione zostaną sprzeciwy do list, sąd rozpatruje je na posiedzeniu jawnym po wezwaniu do stawienia się przed sądem syndyka, dłużnika, wierzyciela posiadającego zakwestionowaną wierzytelność uznaną lub nieuznaną oraz wierzyciela, który zgłosił sprzeciw co do wierzytelności. W miarę możliwości wszystkie sprzeciwy są rozpatrywane na jednym posiedzeniu. Jeżeli sprzeciw zostanie uznany za zasadny, sąd zatwierdza listę po dokonaniu niezbędnej korekty. W przeciwnym razie sąd oddala sprzeciw w ciągu 14 dni od daty posiedzenia. Postanowienie sądu o zatwierdzeniu listy publikuje się w rejestrze działalności gospodarczej i nie przysługuje na nie zażalenie.

Wierzyciel, który zgłosił wierzytelność po upływie terminu jednego miesiąca od dnia wpisania postanowienia do rejestru działalności gospodarczej, ale nie później niż dwa miesiące od dnia upływu tego terminu, nie może zgłosić sprzeciwu wobec uznanej lub nieuznanej wierzytelności ani podejmować działań w celu osiągnięcia porozumienia dotyczącego długów w odniesieniu do pozostałej części masy upadłości, jeżeli majątek został spieniężony.

Zgłoszone w późniejszym terminie wierzytelności, które zostały uznane zgodnie z procedurą określoną w prawie, dodaje się do listy zatwierdzonej przez sąd.

Wierzyciel lub dłużnik, który zgłosił oddalony sprzeciw co do listy sporządzonej przez syndyka, wierzyciel posiadający wierzytelność wykluczoną z listy uznanych wierzytelności lub dłużnik, których dotyczy wierzytelność dodana do listy uznanych wierzytelności po uwzględnieniu sprzeciwu przez sąd, może zgłosić roszczenie zgodnie z art. 694 ustawy o obrocie handlowym o zatwierdzenie nieuznanej wierzytelności lub unieważnienie zatwierdzenia uznanej wierzytelności w terminie 7 dni od dnia, w którym w rejestrze działalności gospodarczej opublikowano postanowienie sądu o zatwierdzeniu listy uznanych wierzytelności. Uprawomocnienie się postanowienia ma skutek deklaratoryjny wobec dłużnika, syndyka i wszystkich wierzycieli w postępowaniu upadłościowym.

Uznana wierzytelność w postępowaniu upadłościowym jest wierzytelnością zamieszczoną na zatwierdzonej przez sąd liście uznanych wierzytelności, z wyjątkiem wierzytelności, które zakwestionowano w drodze powództwa o ustalenie istnienia lub nieistnienia wierzytelności zgodnie z art. 694 ustawy o obrocie handlowym.

13 Jakie zasady obowiązują przy podziale funduszy masy upadłości? W jaki sposób ustala się hierarchę roszczeń i praw wierzycieli?

Ustawa o obrocie handlowym stanowi, że podziału dokonuje się, jeżeli ze spieniężenia masy upadłości otrzymano wystarczające dostępne środki.

Syndyk sporządza plan podziału dostępnych środków pieniężnych między wierzycieli, uwzględniając kolejność zaspokajania, stopnie uprzywilejowania i zabezpieczenia. Plan podziału nie jest kompletny do chwili całkowitej spłaty wszystkich wierzytelności lub spieniężenia całej masy upadłości, z wyjątkiem niezbywalnego majątku osobistego. Plan podziału wywiesza się na 14 dni w dobrze widocznym i publicznie dostępnym miejscu w pomieszczeniach sądu. Plan podziału publikuje się w rejestrze działalności gospodarczej. We wskazanym powyżej okresie zgromadzenie wierzycieli i każdy wierzyciel mogą zgłosić do sądu pisemny sprzeciw wobec planu podziału. Sąd zatwierdza plan podziału po dokonaniu niezbędnych korekt, jeżeli stwierdzi z własnej inicjatywy lub na wniosek osoby trzeciej, że plan nie jest zgodny z prawem. Postanowienie o zatwierdzeniu planu podziału i sprzeciwu wniesione w związku z tym podziałem publikuje się w rejestrze działalności gospodarczej, tym samym podając je do wiadomości wierzycieli i dłużnika. Postanowienie zatwierdzające plan podziału może zostać zaskarżone przez syndyka, zgromadzenie wierzycieli lub wierzyciela, bez względu na to, czy ten wierzyciel zgłosił sprzeciw do postanowienia, którym sąd unieważnił lub zmienił plan podziału. Podziału określonego w planie zatwierdzonym przez sąd dokonuje syndyk.

Kolejność zaspokajania roszczeń przez podział spieniężonej masy upadłości, którą określono w art. 722 ustawy o obrocie handlowym, jest następująca: wierzytelności zabezpieczone zastawem lub hipoteką, zajęciem rzeczy ruchomej (заноп) lub zajęciem nieruchomości (възбрана), wpisane do rejestru zgodnie z ustawą o zastawie – ze środków z realizacji zabezpieczenia;

wierzytelności, w stosunku do których wykonywane jest prawo zastawu – z wartości zastawionego składnika aktywów;

wydatki poniesione w postępowaniu upadłościowym (opłata skarbowa płatna przy składaniu wniosku o wszczęcie postępowania i wszelkie inne koszty poniesione do chwili uprawomocnienia się postanowienia o wszczęciu postępowania upadłościowego; wynagrodzenie syndyka; roszczenia pracowników przedsiębiorstwa dłużnika, jeżeli nie zaprzestało ono działalności handlowej; koszty poniesione w związku ze zwiększeniem wartości, oszacowaniem i podziałem masy upadłości oraz zarządzaniem nią oraz świadczenia alimentacyjne wypłacane na rzecz dłużnika i jego rodziny);

wierzytelności wynikające z umów o pracę, które istniały przed wszczęciem postępowania upadłościowego;

odszkodowanie ustawowe należne osobom trzecim ze strony dłużnika;

zobowiązania publicznoprawne wobec Skarbu Państwa lub gmin, w tym m.in. wierzytelności z tytułu podatków, ceł, opłat i obowiązkowych składek na ubezpieczenie społeczne, jeżeli powstały przed dniem wszczęcia postępowania upadłościowego;

wierzytelności powstałe po wszczęciu postępowania upadłościowego i niezapłacone w terminie;

wszelkie pozostałe wierzytelności niezabezpieczone, które powstały przed wszczęciem postępowania upadłościowego;

odsetki ustawowe lub umowne od wierzytelności niezabezpieczonych, które stały się wymagalne po dniu wszczęcia postępowania upadłościowego;

pożyczki udzielone dłużnikowi przez wspólnika lub udziałowca/akcjonariusza;

darowizny;

wydatki poniesione przez wierzycieli w związku z postępowaniem upadłościowym, z wyjątkiem wydatków przewidzianych w art. 629b ustawy o obrocie handlowym (zapłacone z góry początkowe koszty sądowe).

Jeżeli dostępne środki nie wystarczają do pełnego zaspokojenia roszczeń, o których mowa w pkt 3–12, dokonuje się proporcjonalnego podziału w odniesieniu do każdej kategorii wierzycieli. Jeżeli instytucje rządowe na szczeblu centralnym zgłosiły wiele wierzytelności należących do tej samej kategorii i jeżeli wierzytelności te zostały uznane, kwoty są przekazywane w ramach jednej płatności z rachunku podziału majątku, a po ich otrzymaniu rozdziela je Krajowy Urząd Skarbowy zgodnie z kodeksem procedur podatkowych i ubezpieczeń społecznych. Krajowy Urząd Skarbowy niezwłocznie zgłasza dokonany podział do sądu upadłościowego i syndyka.

Wierzytelności z tytułu odsetek ustawowych lub umownych od długów niezabezpieczonych, które stały się wymagalne po dniu wydania postanowienia o wszczęciu postępowania upadłościowego; wierzytelności z tytułu długów powstałych w związku z pożyczkami udzielonymi dłużnikowi przez wspólnika lub udziałowca/akcjonariusza; Wierzytelności z tytułu odsetek ustawowych lub umownych od długów niezabezpieczonych, które stały się wymagalne po dniu wydania postanowienia o wszczęciu postępowania upadłościowego, wierzytelności z tytułu pożyczek udzielonych dłużnikowi przez wspólnika lub udziałowca /akcjonariusza, wierzytelności z tytułu darowizn oraz kosztów poniesionych przez wierzyciela w postępowaniu upadłościowym, z wyjątkiem tych określonych w art. 629b ustawy o obrocie handlowym (zapłacone z góry początkowe koszty sądowe) mogą zostać zaspokojone wyłącznie po całkowitym zaspokojeniu wszystkich pozostałych wierzytelności wierzycieli. Wierzyciel, który zgłosił wierzytelność po dokonaniu podziału, zostaje dodany do listy wierzycieli, których roszczenia mają być rozliczone z kolejnych podziałów, przy czym nie ma on prawa do zaspokojenia wierzytelności przez uzyskanie wyższego udziału ze spieniężonej masy upadłości w kolejnych podziałach w ramach odszkodowania za brak otrzymanego udziału ze wcześniejszych podziałów.

W postępowaniu upadłościowym wierzyciele zabezpieczeni zatrzymują swoje zabezpieczenia. Ich wierzytelności są zaspokajane w pierwszej kolejności – to uprzywilejowanie ma zastosowanie wyłącznie do środków uzyskanych z realizacji posiadanego zabezpieczenia. Jeżeli cena sprzedaży składnika majątku osobistego, na którym ustanowiono zastaw lub hipotekę, jest niewystarczająca, aby pokryć pełną kwotę długu powiększoną o narosłe odsetki, wierzyciel uczestniczy w podziale jako wierzyciel niezabezpieczony. Jeżeli cena sprzedaży składnika majątku osobistego, na którym ustanowiono zastaw lub hipotekę, przekracza kwotę zabezpieczonej wierzytelności powiększoną o narosłe odsetki, kwotę takiej nadwyżki włącza się do masy upadłości. Zasada ta ma zastosowanie również do rozliczania roszczeń wierzycieli posiadających prawo zastawu.

Wierzyciel, którego wierzytelność została częściowo zaspokojona w postępowaniu głównym, w którym sąd zagraniczny ogłosił upadłość danego przedsiębiorcy, uczestniczy w podziale majątku w postępowaniu wtórnym wszczętym przez sąd bułgarski, jeżeli przedsiębiorca posiada znaczny majątek w Bułgarii, a udział, który wierzyciel otrzymałby z podziału majątku w posiedzeniu wtórnym, przekracza udział pozostałych wierzycieli w tym samym postępowaniu. Składniki majątku, które pozostały po podziale masy upadłości w postępowaniu wtórnym, są włączane do majątku objętego postępowaniem głównym.

Jeżeli istnieje wierzytelność podlegająca warunkowi zawieszającemu, jest ona uwzględniana w przydziale wstępnym jako wierzytelność sporna, a środki na jej zaspokojenie zabezpiecza się na rachunku podziału. Wierzytelność wyłącza się z ostatecznego podziału, jeżeli warunek ten nie jest wówczas spełniony. Warunek rozwiązujący jest jednak uwzględniony w podziale zysku jako warunek bezwzględny.

Kwoty przeznaczone na zaspokojenie wierzytelności zakwestionowanej w postępowaniu cywilnym również zabezpiecza się na rachunku podziału. Jeżeli kwestionowane jest jedynie zabezpieczenie lub uprzywilejowanie, wierzytelność wstępnie włącza się do podziału jako wierzytelność niezabezpieczoną do czasu rozstrzygnięcia sporu, a na rachunku podziału zabezpiecza się sumę równą kwocie, którą wierzyciel otrzymałby za wierzytelność zabezpieczoną. Zgodnie z art. 694 ustawy o obrocie handlowym w planie przywracania rentowności albo po podziale spieniężonej masy upadłości musi zostać zarezerwowana kwota na pokrycie nieuznanych wierzytelności zaskarżonych w drodze powództwa o ustalenie istnienia lub nieistnienia wierzytelności.

Syndyk – działając na podstawie postanowienia sądu – deponuje na rachunku bankowym kwoty zabezpieczone w chwili ostatecznego podziału na pokrycie wierzytelności nieodzyskanych lub spornych. Dłużnik może otrzymać pozostałą część masy upadłości, o ile taka istnieje, po całkowitej i ostatecznej spłacie długów.

14 Jakie są przesłanki oraz skutki zakończenia postępowania upadłościowego (w szczególności w drodze układu)?

Sąd wydaje postanowienie o zakończeniu postępowania upadłościowego w następujących przypadkach:

jeżeli w ciągu jednego roku od dnia wpisania postanowienia do rejestru na podstawie art. 632 ust. 1 ustawy o obrocie handlowym (postanowienie o zawieszeniu postępowania upadłościowego w związku z niewystarczającymi środkami z majątku na pokrycie wydatków z tytułu postępowania upadłościowego i nieuiszczeniem początkowych wydatków poniesionych w postępowaniu) nie zostanie złożony wniosek o podjęcie postępowania; masa upadłości uległa uszczupleniu;

wszystkie wierzytelności zostały zaspokojone;

zatwierdzono plan przywracania rentowności;

dłużnik i wszyscy wierzyciele posiadający uznane wierzytelności zawarli porozumienie, które spełnia mające zastosowanie wymogi ustawowe,

a w odniesieniu do nieistniejących uznanych roszczeń nie wytoczyli powództwa o wydanie deklaratywnego orzeczenia na podstawie art. 694 ustawy o obrocie handlowym.

W pierwszych trzech przypadkach w postanowieniu o zakończeniu postępowania sąd upadłościowy nakazuje, by przedsiębiorca został wykreślony z rejestru, chyba że wszystkie wierzytelności zostały zaspokojone, a w masie upadłości pozostają niezlikwidowane aktywa. Na postanowienie przysługuje zażalenie w terminie 7 dni od dnia jego wpisania do rejestru działalności gospodarczej.

Postępowanie upadłościowe nie zostaje zakończone, jeżeli zobowiązania dłużnika zostały zabezpieczone gwarancjami osób trzecich, a postępowanie egzekucyjne odnoszące się do tych zabezpieczeń jest w toku, lub gdy dłużnik jest stroną toczącego się postępowania.

Zgodnie z prawem krajowym restrukturyzacja w celu uratowania przedsiębiorstwa dłużnika jest elementem głównego postępowania upadłościowego.

Sanacja przedsiębiorstwa jest niezależnym opcjonalnym etapem postępowania upadłościowego. Przystąpienie do sanacji wymaga złożenia do sądu specjalnego pisemnego wniosku, który zawiera plan przywracania rentowności proponowany przez dowolną z następujących stron: dłużnika, syndyka, wierzycieli będących w posiadaniu co najmniej jednej trzeciej wierzytelności zabezpieczonych, wierzycieli będących w posiadaniu co najmniej jednej trzeciej wierzytelności niezabezpieczonych; wspólników lub udziałowców/akcjonariuszy będących w posiadaniu co najmniej jednej trzeciej kapitału własnego przedsiębiorstwa dłużnika, komplementariusza lub dwadzieścia procent łącznej liczby pracowników przedsiębiorstwa dłużnika.

Plan (lub plany) przywracania rentowności można zaproponować od chwili złożenia wniosku o wszczęcie postępowania upadłościowego do dnia upływu terminu miesiąca, który biegnie od dnia wpisania do rejestru działalności gospodarczej postanowienia sądu o zatwierdzeniu listy uznanych wierzytelności.

Wydatki poniesione w związku z planem przywracania rentowności zaproponowanym przez dłużnika lub syndyka pokrywa się z masy upadłości, zaś we wszystkich pozostałych przypadkach pokrywa je strona, która zaproponowała plan.

Treść planu przywracania rentowności musi spełniać wymogi określone w art. 700 ust. 1 ustawy o obrocie handlowym oraz odnosić się do kwestii takich jak zakres, w jakim zostaną zaspokojone wierzytelności figurujące na zatwierdzonej przez sąd liście zgodnie ze stanem na dzień zaproponowania planu; sposób i terminy rozliczenia każdej kategorii wierzytelności, gwarancje płatności nieuznanych wierzytelności spornych, które są przedmiotem toczących się postępowań na dzień zaproponowania planu; warunki, na których wspólnicy spółek jawnych lub komandytowych zostają w całości lub częściowo zwolnieni z odpowiedzialności; zakres, w jakim wierzytelności posiadane przez każdą kategorię wierzycieli zostaną zaspokojone, w porównaniu z majątkiem, który otrzymaliby w ramach podziału zgodnie z ogólną określoną w prawie procedurą; gwarancje zapewniane każdej kategorii wierzycieli w związku z realizacją planu; działania zarządcze, organizacyjne, prawne, finansowe, techniczne i inne, które należy podjąć w celu realizacji planu; wpływ planu na pracowników przedsiębiorstwa dłużnika. W planie przywracania rentowności można również wskazać proponowane działania lub transakcje, których celem jest przywrócenie rentowności przedsiębiorstwa, w tym sprzedaż całego przedsiębiorstwa lub jego części, warunki i sposób przeprowadzenia sprzedaży, stosunek kapitału obcego do kapitału własnego, odnowienie zobowiązań lub inne działania i transakcje (w planie szczególnie wyklucza się możliwość sprzedaży majątku przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjnego, który jest niezbędny do prowadzenia działalności podstawowej, do chwili wyznaczenia nowego przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjnego na danym obszarze), wyznaczenie organu nadzorczego upoważnionego do sprawowania kontroli nad działalnością dłużnika przez czas obowiązywania planu przywracania rentowności lub krócej, odroczenie płatności, pełne lub częściowe umorzenie długów, restrukturyzację spółki lub inne działania i transakcje.

Jeżeli plan spełnia wymogi określone w prawie (art. 700 ust. 1 ustawy o obrocie handlowym), sąd wydaje postanowienie dopuszczające plan do rozważenia przez zgromadzenie wierzycieli i nakazuje publikację zawiadomienia o terminie zgromadzenia wierzycieli w rejestrze działalności gospodarczej. W razie konieczności zawiadomienie wysyła się stronie, która zaproponowała plan, pouczając ją o konieczności skorygowania wykrytych nieprawidłowości. Na postanowienie przysługuje zażalenie w terminie 7 dni.

W głosowaniu nad planem mogą wziąć udział wyłącznie wierzyciele, którzy posiadają uznane lub zatwierdzone wierzytelności, lub wierzyciele, którym sąd przyznał prawo głosu w sprawie planu. Wierzyciele głosują oddzielnie w każdej kategorii określonej prawem i mogą oddać głos bez konieczności obecności na posiedzeniu, poprzez pisemne upoważnienie poświadczone przez notariusza i podpisane przez wierzyciela. Każda kategoria wierzycieli przyjmuje plan zwykłą większością w odniesieniu do wierzytelności w danej kategorii. Sprzeciw wobec przyjętego planu można złożyć do sądu upadłościowego w terminie 7 dni od dnia głosowania. Sprzeciw mogą również składać wierzyciele, którzy wytoczyli powództwo o ustalenie istnienia lub nieistnienia wierzytelności zgodnie z art. 694 ustawy o obrocie handlowym. Plan uznaje się za odrzucony, jeżeli zagłosowała przeciw niemu ponad połowa wierzycieli posiadających uznane wierzytelności, bez względu na kategorię tych wierzytelności. Zawiadomienie o przyjęciu planu publikuje się w rejestrze działalności gospodarczej.

Sąd zatwierdza plan przywracania rentowności, jeżeli spełnia on warunki określone w art. 705 ust. 1 ustawy o obrocie handlowym, np.: jeżeli spełnione wszystkie wymogi określone w prawie w zakresie przyjęcia planu przez poszczególne kategorie wierzycieli; plan został przyjęty przez większość wierzycieli posiadających ponad połowę uznanych wierzytelności, które figurują na listach zatwierdzonych przez sąd; w planie przewidziano płatność częściową, a co najmniej jedna kategoria wierzycieli, która przyjęła plan, otrzymuje częściową płatność; wszyscy wierzyciele z tej samej kategorii są traktowani równo, chyba że pokrzywdzeni wierzyciele odwołali swój sprzeciw wobec przyjęcia planu na piśmie; w planie zapewniono, by wierzyciel niewyrażający zgody na plan i dłużnik niewyrażający zgody na plan otrzymali tę samą płatność, którą otrzymaliby, gdyby aktywa rozdysponowano zgodnie z ogólną procedurą przewidzianą w prawie; żaden wierzyciel nie otrzyma więcej, niż jest mu należne w ramach uznanej wierzytelności; wspólnicy lub udziałowcy/akcjonariusze nie otrzymają żadnego zysku do czasu pełnego i ostatecznego rozliczenia wierzytelności tej kategorii wierzycieli, na której interesy plan ma wpływ; na rzecz osoby fizycznej prowadzącej jednoosobową działalność gospodarczą, wspólników ponoszących nieograniczoną odpowiedzialność oraz ich rodzin nie zostaną wypłacone żadne świadczenia alimentacyjne w kwocie, która przekracza kwotę ustaloną przez sąd, do czasu pełnego i ostatecznego rozliczenia wierzytelności tej kategorii wierzycieli, na której interesy plan ma wpływ. Jeżeli zgromadzenie wierzycieli przyjęło wiele planów i wszystkie z nich spełniają określone w prawie wymogi, sąd zatwierdza plan przyjęty przez wierzycieli, którzy posiadają ponad połowę uznanych wierzytelności.

Plan przywracania rentowności może zostać dopuszczony we wtórnym postępowaniu upadłościowym wszczętym przez sąd bułgarski, jeżeli przedsiębiorca posiada znaczny majątek w Bułgarii i jeżeli syndyk biorący udział w postępowaniu głównym, w którym sąd zagraniczny ogłosił upadłość przedsiębiorcy, wyraził na to zgodę.

Postanowieniem o zatwierdzeniu planu przywracania rentowności sąd kończy postępowanie upadłościowe i ustanawia organ nadzorczy wskazany w planie lub wybrany przez zgromadzenie wierzycieli. Na postanowienie o zatwierdzeniu planu przywracania rentowności i postanowienie o odrzuceniu planu opracowanego w celu uratowania przedsiębiorstwa dłużnika, przyjętego przez zgromadzenie wierzycieli, przysługuje zażalenie, które należy wnieść w terminie 7 dni od dnia ich wpisania do rejestru działalności gospodarczej.

Plan zatwierdzony przez sąd jest wiążący dla dłużnika i wszystkich wierzycieli, którzy posiadają wierzytelności powstałe przed dniem wydania postanowienia o wszczęciu postępowania upadłościowego. Każdy wierzyciel może wystąpić o wydanie tytułu wykonawczego zgodnie z procedurą określoną w art. 405 kodeksu postępowania cywilnego, aby przeprowadzić egzekucję spieniężonej wierzytelności bez względu na jej kwotę.

Jeżeli dłużnik uchybi zobowiązaniom wynikającym z planu przywracania rentowności, wierzyciele posiadający wierzytelności spieniężone zgodnie z planem, które stanowią co najmniej 15% wszystkich wierzytelności, lub organ nadzorczy wyznaczony przez sąd mogą wnieść do sądu o podjęcie postępowania upadłościowego bez konieczności udowodnienia niewypłacalności lub nadmiernego zadłużenia. W takim wypadku skutki planu w zakresie spieniężenia w odniesieniu do praw i zabezpieczeń wierzycieli pozostają nienaruszone. W toku podjętego postępowania upadłościowego nie dokonuje się czynności sanacyjnych.

Jeżeli w zatwierdzonym planie przywracania rentowności przewidziano sprzedaż całości lub części przedsiębiorstwa, umowa sprzedaży musi zostać zawarta w ciągu jednego miesiąca od dnia, w którym postanowienie o zatwierdzeniu planu weszło w życie. Jeżeli w okresie określonym w zatwierdzonym planie przywracania rentowności umowa sprzedaży nie zostanie zawarta, w ciągu jednego miesiąca od upływu terminu jednego miesiąca ustalonego na zawarcie umowy sprzedaży każda strona może wnieść do sądu upadłościowego o stwierdzenie, że umowa została zawarta. Jeżeli żadna ze stron nie wnieśli o stwierdzenie, że umowa została zawarta, i jeżeli wierzyciel złożył stosowny wniosek, sąd upadłościowy podejmuje postępowanie i ogłasza upadłość dłużnika.

Poza przyjęciem planu przywracania rentowności w ustawie o obrocie handlowym przewidziano inną możliwość osiągnięcia porozumienia między dłużnikiem a wierzycielami. Dłużnik może niezależnie zawrzeć ugodę na piśmie ze wszystkimi wierzycielami, których wierzytelności uznano, na każdym etapie postępowania bez konieczności bycia reprezentowanym przez syndyka. Jeżeli ugoda spełnia wymogi określone w prawie, sąd zawiesza postępowanie, w przypadku gdy na podstawie art. 694 ust. 1 ustawy o obrocie handlowym wytoczono powództwo o wydanie deklaratywnego orzeczenia, kwestionującego istnienie uznanych wierzytelności. Od orzeczenia można się odwołać w terminie 7 dni od dnia jego wpisania do rejestru działalności gospodarczej.

15 Jakie prawa przysługują wierzycielom po zakończeniu postępowania upadłościowego?

Na ostatnim zgromadzeniu wierzycieli przyjmuje się uchwałę dotyczącą niezbywalnych składników majątku osobistego wchodzących w skład masy upadłości – zgromadzenie może zdecydować, że dłużnikowi należy zwrócić składniki majątku osobistego o nikłej wartości lub wierzytelności, których odzyskanie byłoby zbyt trudne. Syndyk – działając na podstawie postanowienia sądu – deponuje na rachunku bankowym kwoty zabezpieczone w chwili ostatecznego podziału na pokrycie wierzytelności nieodzyskanych lub spornych.

Po zamknięciu postępowania upadłościowego sąd uchyla zajęcie nieruchomości (възбрана) i z urzędu uchyla środek służący zabezpieczeniu interesu prawnego od dnia uprawomocnienia się postanowienia w sprawie zakończenia postępowania upadłościowego.

Wygasają wszelkie wierzytelności, które nie zostały zgłoszone, i wszelkie prawa, które nie zostały wykonane w postępowaniu upadłościowym.

Wierzytelności, których nie można było zaspokoić w postępowaniu upadłościowym, wygasają, chyba że postępowanie zostało podjęte zgodnie z art. 744 ust. 1 ustawy o obrocie handlowym (jeżeli w ciągu jednego roku od dnia zawieszenia postępowania kwoty zabezpieczone do celów wierzytelności spornych zostaną zwolnione lub ujawnione zostaną składniki majątku, których istnienie było nieznanne sądowi w postępowaniu upadłościowym).

Jeżeli dłużnik zawarł ugodę ze wszystkimi wierzycielami posiadającymi uznane wierzytelności i jeżeli zamknięto postępowanie upadłościowe, wierzyciele mogą ubiegać się o odszkodowanie zgodnie z ogólnymi przepisami określonymi w prawie cywilnym, chyba że ustawa o obrocie handlowym stanowi inaczej. Jeżeli dłużnik uchybi zobowiązaniom zaciągniętym na mocy takiej ugody, wierzyciele, których wierzytelności stanowią co najmniej 15% wszystkich wierzytelności, mogą wnieść o podjęcie postępowania upadłościowego bez konieczności udowodnienia niewypłacalności lub nadmiernego zadłużenia.

Po zakończeniu postępowania upadłościowego w wyniku zatwierdzenia planu restrukturyzacji bieg przedawnienia rozpoczyna się ponownie, zgodnie z art. 110 ustawy o zobowiązaniach i umowach, w odniesieniu do zobowiązań powstałych przed dniem wydania postanowienia o wszczęciu postępowania upadłościowego od dnia uprawomocnienia się postanowienia o zatwierdzeniu planu przywracania rentowności, gdy odnośne zobowiązania podlegają niezwłocznemu zaspokojeniu lub od dnia, w którym zobowiązania stały się wymagalne, jeżeli plan przywracania rentowności przewiduje ich odroczenie. Zgodnie z art. 110 ustawy o zobowiązaniach i umowach wszystkie wierzytelności wygasają po upływie pięcioletniego ustawowego terminu przedawnienia, chyba że prawo stanowi inaczej. Jeżeli złożono wniosek o podjęcie postępowania upadłościowego, bieg ustawowego terminu przedawnienia dotyczącego uznanych wierzytelności zostaje wstrzymany na czas trwania podjętego postępowania. Na podstawie zatwierdzonego przez sąd planu przywracania rentowności wierzyciel może wystąpić z wnioskiem o wydanie tytułu wykonawczego w odniesieniu do swojej spieniężonej wierzytelności bez względu na jej kwotę.

16 Kto ponosi koszty postępowania upadłościowego łącznie z poniesionymi wydatkami?

Zgodnie z prawem krajowym wydatki z tytułu postępowania upadłościowego obejmują:

opłatę skarbową należną z tytułu postępowania upadłościowego i wszystkie inne wydatki ponoszone do czasu uprawomocnienia się postanowienia o wszczęciu postępowania upadłościowego;
wynagrodzenie syndyka;

roszczenia pracowników przedsiębiorstwa dłużnika, jeżeli nie zaprzestało ono działalności handlowej;

wydatki poniesione w związku ze zwiększeniem wartości, oszacowaniem i podziałem masy upadłości oraz zarządzaniem nią;
świadczenia alimentacyjne wypłacane na rzecz dłużnika i jego rodziny.

Jeżeli wniosek o wszczęcie postępowania upadłościowego złożył dłużnik, nie trzeba wносить wcześniej żadnej opłaty skarbowej. Opłatę skarbową pokrywa się z masy upadłości po podziale majątku. W przypadku złożenia przez wierzyciela wniosku o wszczęcie postępowania upadłościowego oraz w przypadku przystąpienia wierzyciela do tego postępowania opłata skarbowa pobierana jest od wierzyciela lub od wierzyciela, który przystąpił do tego postępowania. Jeżeli dostępne składniki majątku dłużnika są niewystarczające do pokrycia początkowych kosztów postępowania upadłościowego lub jeżeli w toku postępowania upadłościowego okaże się, że dostępne składniki majątku dłużnika są niewystarczające do pokrycia kosztów postępowania upadłościowego, sąd określa wysokość kwoty, którą dłużnik lub wierzyciel ma obowiązek zapłacić z góry w określonym przez sąd terminie, do celów wszczęcia postępowania upadłościowego. Początkowe koszty postępowania upadłościowego określa sąd, uwzględniając obecne wynagrodzenie syndyka tymczasowego i szacowane koszty postępowania upadłościowego. Jeżeli dłużnik jest spółką osobową, sąd zarządza zapłatę kosztów z góry, uwzględniając majątek wspólników ponoszących nieograniczoną odpowiedzialność.

Po wszczęciu postępowania upadłościowego koszty pokrywa się z masy upadłości. W tym celu sąd może wydać nakaz upoważniający syndyka do wydawania niezbędnych dyspozycji.

Jeżeli postępowanie jest na etapie zwiększania wartości masy upadłości, opłaty skarbowej nie uiszcza się z góry. Opłata skarbową nie jest pobierana, jeżeli okoliczności niewypłacalności zostały wpisane do rejestru działalności gospodarczej na podstawie wyroków lub postanowień sądu lub w chwili wpisywania lub jeżeli dokonano zajęcia rzeczy ruchomej (заноп) lub zajęcia nieruchomości (възбрана).

W postępowaniu wszczętym na podstawie pozwu o stwierdzenie bezskuteczności czynności na podstawie art. 645, 646 i 647 ustawy o obrocie handlowym i art. 135 ustawy o zobowiązaniach i umowach opłata skarbową nie musi być uiszczana z góry bez względu na instancję sądu. Jeżeli powództwo zostanie uwzględnione, opłatę skarbową pobiera się od strony przegrywającej. Jeżeli powództwo zostanie oddalone, opłatę skarbową pokrywa się z masy upadłości. Jeżeli pozew o stwierdzenie bezskuteczności czynności złożony przez syndyka zostanie oddalony, koszty postępowania upadłościowego poniesione przez osoby trzecie pokrywa się z masy upadłości.

Jeżeli na podstawie art. 694 ustawy o obrocie handlowym wierzyciel lub dłużnik wytacza powództwo o wydanie orzeczenia deklaratywnego, opłata skarbową nie musi być uiszczona z góry. Jeżeli powództwo zostanie oddalone, koszty pokrywa powód.

Wierzytelność zgłoszona przez wierzyciela po upływie ustawowego terminu na zgłaszanie wierzytelności, ale nie później niż w ciągu dwóch miesięcy od dnia upływu tego terminu, są zamieszczane na liście zgłoszonych wierzytelności i uznawane zgodnie z przewidzianą w prawie procedurą. Dodatkowe koszty poniesione z tytułu uznania pokrywa wierzyciel, który zgłosił wierzytelność.

Wydatki poniesione w związku z planem przywracania rentowności zaproponowanym przez dłużnika lub syndyka pokrywa się z masy upadłości, zaś we wszystkich pozostałych przypadkach pokrywa je strona, która zaproponowała plan. Sąd nakazuje dłużnikowi pokrycie opłaty skarbowej i poniesionych wydatków, chyba że plan przywracania rentowności stanowi inaczej.

Wydatki poniesione z tytułu zachowania majątku, który ma zostać spieniężony, do czasu wejścia nabywcy w jego posiadanie, są pokrywane z masy upadłości. Wydatki poniesione z tytułu sprzedaży nieruchomości, które są w posiadaniu dłużnika i są wynajmowane jego pracownikom, pokrywa wynajmujący.

Po podziale spieniężonych składników majątku roszczenia z tytułu wydatków ponoszonych w postępowaniu upadłościowym zaspokaja się po rozliczeniu wierzytelności zabezpieczonych i tych wierzytelności, w odniesieniu do których wykonuje się prawo zatrzymania.

17 Jakie są zasady dotyczące nieważności, zaskarżania lub względnej bezskuteczności czynności prawnych dokonanych ze szkodą dla ogółu wierzycieli?

W ustawie o obrocie handlowym przewidziano zabezpieczenia, które chronią wierzycieli masy upadłości przed czynnościami dokonywanymi i transakcjami zawieranymi przez dłużnika w celu uszczuplenia masy upadłości i naruszenia interesów wierzycieli. W prawie wprowadzono koncepcję „okresu istnienia podejrzenia”, tj. niewzruszalnego domniemania, że interesy wierzycieli zostały naruszone, jeżeli w tym okresie dokonano pewnych czynności lub zawarto pewne transakcje. Długość okresu istnienia podejrzenia różni się w zależności od rodzaju transakcji, do których ma zastosowanie ustawowe domniemanie krzywdzącego charakteru. W przypadku niektórych transakcji i czynności okres istnienia podejrzenia rozpoczyna się w dniu wystąpienia niewypłacalności lub nadmiernego zadłużenia, jednak nie wcześniej niż rok przed złożeniem wniosku o wszczęcie postępowania upadłościowego, i kończy się w dniu wydania postanowienia o wszczęciu postępowania upadłościowego. W innych przypadkach okres ten wynosi trzy lata, dwa lata lub jeden rok przed dniem złożenia wniosku o wszczęcie postępowania upadłościowego i obejmuje okres od dnia złożenia takiego wniosku do dnia wydania postanowienia o wszczęciu postępowania upadłościowego. Za krzywdzące uznaje się również niektóre czynności i transakcje, które podjęto lub zawarto po dniu wydania postanowienia o wszczęciu postępowania upadłościowego wbrew ustalonej procedurze, np. bez uprzedniej zgody syndyka.

Rodzaje czynności i transakcji uznawanych za krzywdzące zgodnie z ustawą o obrocie handlowym zostały wyczerpująco zdefiniowane i dzielą się na dwie kategorie: nieważne i bezskuteczne względem wierzycieli masy upadłości.

Nieważne transakcje podlegają przepisom art. 646 ust. 1 ustawy o obrocie handlowym. Zgodnie z tym artykułem następujące czynności i transakcje są nieważne względem wierzycieli, jeżeli podjęto je lub zawarto po dniu wydania postanowienia o wszczęciu postępowania upadłościowego z naruszeniem obowiązujących przepisów procesowych:

- uregulowanie długu zaciągniętego przed wydaniem postanowienia o wszczęciu postępowania upadłościowego;
- ustanowienie zastawu lub hipoteki na prawie lub składniku majątku osobistego wchodzącym w skład masy upadłości;
- dokonanie czynności względem prawa lub składnika majątku wchodzącego w skład masy upadłości.

Pozostałe rodzaje krzywdzących czynności i transakcji, które można uznać za bezskuteczne, podlegają przepisom art. 645 ust. 3, art. 646 ust. 2 i art. 647 ustawy o obrocie handlowym oraz art. 135 ustawy o zobowiązaniach i umowach. Aby czynności i transakcje były bezskuteczne względem wierzycieli masy upadłości, muszą one zostać uznane za bezskuteczne prawomocnym wyrokiem.

Zgodnie z art. 646 ust. 2 ustawy o obrocie handlowym za bezskuteczne względem wierzycieli w podanych terminach można uznać następujące czynności, których dłużnik dokonał, lub transakcje, które zawarł, po zaistnieniu niewypłacalności lub nadmiernego zadłużenia:

- wcześniejsze uregulowanie zobowiązania bez względu na sposób rozliczenia w terminie jednego roku przed złożeniem wniosku o wszczęcie postępowania upadłościowego;

- ustanowienie hipoteki lub zastawu w celu zabezpieczenia wcześniej niezabezpieczonego roszczenia wobec dłużnika, w terminie roku przed złożeniem wniosku o wszczęcie postępowania upadłościowego;

- uregulowanie przez dłużnika zobowiązania, które stało się wymagalne, bez względu na sposób rozliczenia w terminie sześciu miesięcy przed złożeniem wniosku o wszczęcie postępowania upadłościowego.

Jeżeli wierzyciel wiedział, że dłużnik jest niewypłacalny lub nadmiernie zadłużony, okres istnienia podejrzenia przedłuża się do dwóch lat w dwóch pierwszych przypadkach i do jednego roku w trzecim. Uznaje się, że wierzyciel posiadał taką wiedzę, jeżeli dłużnik i wierzyciel są powiązani ze sobą lub jeżeli wierzyciel wiedział lub mógł wiedzieć o wystąpieniu okoliczności, które pozwalały dojść do wniosku, że dłużnik jest niewypłacalny lub nadmiernie zadłużony.

W pierwszym i trzecim przypadku nie można powołać się na bezskuteczność, jeżeli zobowiązanie zostaje uregulowane w ramach zwykłej działalności gospodarczej dłużnika oraz jeżeli:

- uregulowanie to odbywa się na zasadach uzgodnionych przez strony, równocześnie z zapewnieniem dłużnikowi towarów lub usług o wartości równoważnej, lub w ciągu 30 dni od dnia, w którym należne zobowiązanie stało się wykonalne, lub

- po dokonaniu płatności wierzyciel dostarczał dłużnikowi towary lub świadczył na jego rzecz usługi o wartości równoważnej.

W drugiej sytuacji nie można powołać się na bezskuteczność, jeżeli ustanowiono zastaw lub hipotekę:

- przed udzieleniem dłużnikowi pożyczki lub równocześnie z udzieleniem takiej pożyczki;

- w celu zastąpienia zabezpieczenia na rzeczy, którego nie można uznać za bezskuteczne zgodnie z przepisami części I rozdział 41 ustawy o obrocie handlowym;

- w celu zabezpieczenia pożyczki udzielonej w celu nabycia składnika majątku zabezpieczonego zastawem lub hipoteką.

Bezskuteczność na mocy art. 646 ust. 2 ustawy o obrocie handlowym pozostaje bez uszczerbku dla praw nabytych przez osoby trzecie w dobrej wierze przed wypłynięciem pozwu o stwierdzenie bezskuteczności czynności. Do czasu udowodnienia odwrotnej sytuacji istnieje domniemanie złej wiary, jeżeli osoba trzecia jest powiązana z dłużnikiem lub osobą, z którą dłużnik negocjował.

Publicznoprawne i prywatnoprawne wierzytelności państwa podlegające egzekucji na drodze prywatnoprawnej, które dłużnik spłacił, nie mogą zostać uznane za bezskuteczne względem wierzycieli masy upadłości zgodnie z zasadami i procedurą określonymi powyżej.

Zgodnie z art. 647 ust. 1 ustawy o obrocie handlowym za bezskuteczne względem wierzycieli masy upadłości można uznać następujące czynności i transakcje dłużnika, jeżeli dokonano ich lub zawarto je w określonych terminach:

transakcje bez wynagrodzenia, z wyjątkiem zwykłych darowizn, zawarte z osobą związaną z dłużnikiem w terminie trzech lat przed dniem złożenia wniosku o wszczęcie postępowania upadłościowego;

transakcje bez wynagrodzenia zawarte w terminie dwóch lat przed dniem złożenia wniosku o wszczęcie postępowania upadłościowego;

transakcje o zaniżonej wartości zawarte w terminie dwóch lat przed dniem złożenia wniosku o wszczęcie postępowania upadłościowego, ale nie wcześniej niż zaistniała niewypłacalność lub nadmierne zadłużenie;

hipoteki, zastawy lub poręczenia ustanowione względem zobowiązań osób trzecich w terminie jednego roku przed dniem złożenia wniosku o wszczęcie postępowania upadłościowego, ale nie wcześniej niż zaistniała niewypłacalność lub nadmierne zadłużenie;

hipoteki, zastawy lub poręczenia ustanowione względem zobowiązań osób trzecich na rzecz wierzyciela powiązanego z dłużnikiem w terminie dwóch lat przed dniem złożenia wniosku o wszczęcie postępowania upadłościowego, ale nie wcześniej niż zaistniała niewypłacalność lub nadmierne zadłużenie;

transakcje, które przynoszą szkodę wierzycielom i zostały zawarte z osobą związaną z dłużnikiem w terminie dwóch lat przed dniem złożenia wniosku o wszczęcie postępowania upadłościowego.

Przepisy art. 647 ust. 1 ustawy o obrocie handlowym mają również zastosowanie do czynności i transakcji podejmowanych i zawieranych przez dłużnika w okresie od dnia złożenia wniosku o wszczęcie postępowania upadłościowego do dnia wydania postanowienia o wszczęciu postępowania upadłościowego.

Bezskuteczność pozostaje bez uszczerbku dla praw nabytych w dobrej wierze przez osoby trzecie za wynagrodzeniem przed wypłynięciem wniosku.

Potrącenie może również zostać uznane za bezskuteczne względem wierzycieli masy upadłości, jeżeli wierzyciel nabył wierzytelność i zaciągnął zobowiązanie wobec dłużnika przed datą wydania postanowienia o wszczęciu postępowania upadłościowego, a w chwili nabycia wierzytelności lub przyjęcia zobowiązania wiedział, że dłużnik jest niewypłacalny lub nadmiernie zadłużony lub że do sądu wniesiono wniosek o wszczęcie postępowania upadłościowego.

Niezależnie od tego, kiedy zaciągnięto wzajemne zobowiązania, potrącenie dokonane przez dłużnika po wydaniu postanowienia orzekającego o niewypłacalności lub nadmiernym zadłużeniu dłużnika, ale nie wcześniej niż na rok przed datą wniesienia wniosku o wszczęcie postępowania upadłościowego, uznaje się za bezskuteczne względem wierzycieli masy upadłości, z wyjątkiem tej części długu, którą wierzyciel otrzymałby po spieniężeniu masy upadłości.

W art. 135 ustawy o zobowiązaniach i umowach uregulowano czynności, które może podjąć syndyk lub wierzyciel ubiegający się o stwierdzenie bezskuteczności czynności dłużnika, które przyniosły szkodę, jeżeli dłużnik zdawał sobie sprawę, że czynności te mogą przynieść szkodę. Jeżeli czynność była motywowana chęcią zysku, istnieje również domniemanie, że ze szkody zdawała sobie również sprawę osoba, z którą dłużnik prowadzi negocjacje. Bezskuteczność pozostaje bez uszczerbku dla praw nabytych za wynagrodzeniem przez osoby trzecie w dobrej wierze przed wpływem pozwu o stwierdzenie bezskuteczności czynności. Do czasu udowodnienia stanu przeciwnego istnieje domniemanie, że dana osoba trzecia – wówczas, gdy jest małżonkiem, wstępnym, zstępnym, bratem lub siostrą dłużnika – była świadoma tej sytuacji. Jeżeli czynności dokonano przed powstaniem wierzytelności, uznaje się ją za bezskuteczną wyłącznie wtedy, gdy dłużnik lub osoba, z którą dłużnik prowadził negocjacje, dokonała tej czynności z zamiarem wyrządzenia szkody wierzycielowi.

Powództwo o stwierdzenie bezskuteczności lub unieważnienie skutków czynności lub transakcji względem wierzycieli masy upadłości, jak również powiązane powództwa o spełnienie świadczenia w celu zwiększenia wartości masy upadłości może podjąć syndyk lub – jeżeli nie robi tego syndyk – każdy wierzyciel masy upadłości. W przypadku wytoczenia powództwa przez wierzyciela sąd z urzędu ustanawia syndyka współpowodem w postępowaniu.

W przypadku wytoczenia powództwa przez wierzyciela nie dopuszcza się możliwości wytoczenia drugiego powództwa dotyczącego tego samego roszczenia. Drugi wierzyciel może jednak zwrócić się do sądu o możliwość przystąpienia do postępowania w charakterze współpowoda przed pierwszą rozprawą. Prawomocne orzeczenie sądu jest skuteczne i wiążące względem dłużnika, syndyka i wszystkich wierzycieli.

Jeżeli sąd unieważnił transakcję względem wierzycieli masy upadłości, składniki majątku przekazane przez osobę trzecią podlegają zwrotowi, a w przypadku braku możliwości ich włączenia do masy upadłości lub w przypadku istnienia długu pieniężnego daną osobę trzecią uznaje się za wierzyciela w postępowaniu.

Uważa się, że pozew o stwierdzenie bezskuteczności czynności wniesiony przez syndyka w głównym lub wtórnym postępowaniu upadłościowym, w którym sąd zagraniczny ogłosił upadłość przedsiębiorcy, lub w postępowaniu wtórnym wszczętym przez sąd bułgarski został wniesiony w obu postępowaniach, jeżeli przedsiębiorca posiada znaczny majątek w Bułgarii.

Ostatnia aktualizacja: 17/02/2021

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwy punkt kontaktowy Europejskiej Sieci Sądowej (EJN). Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. ESS ani Komisja Europejska nie ponoszą odpowiedzialności za wszelkie informacje, dane lub odniesienia zawarte w tym dokumencie.

Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.